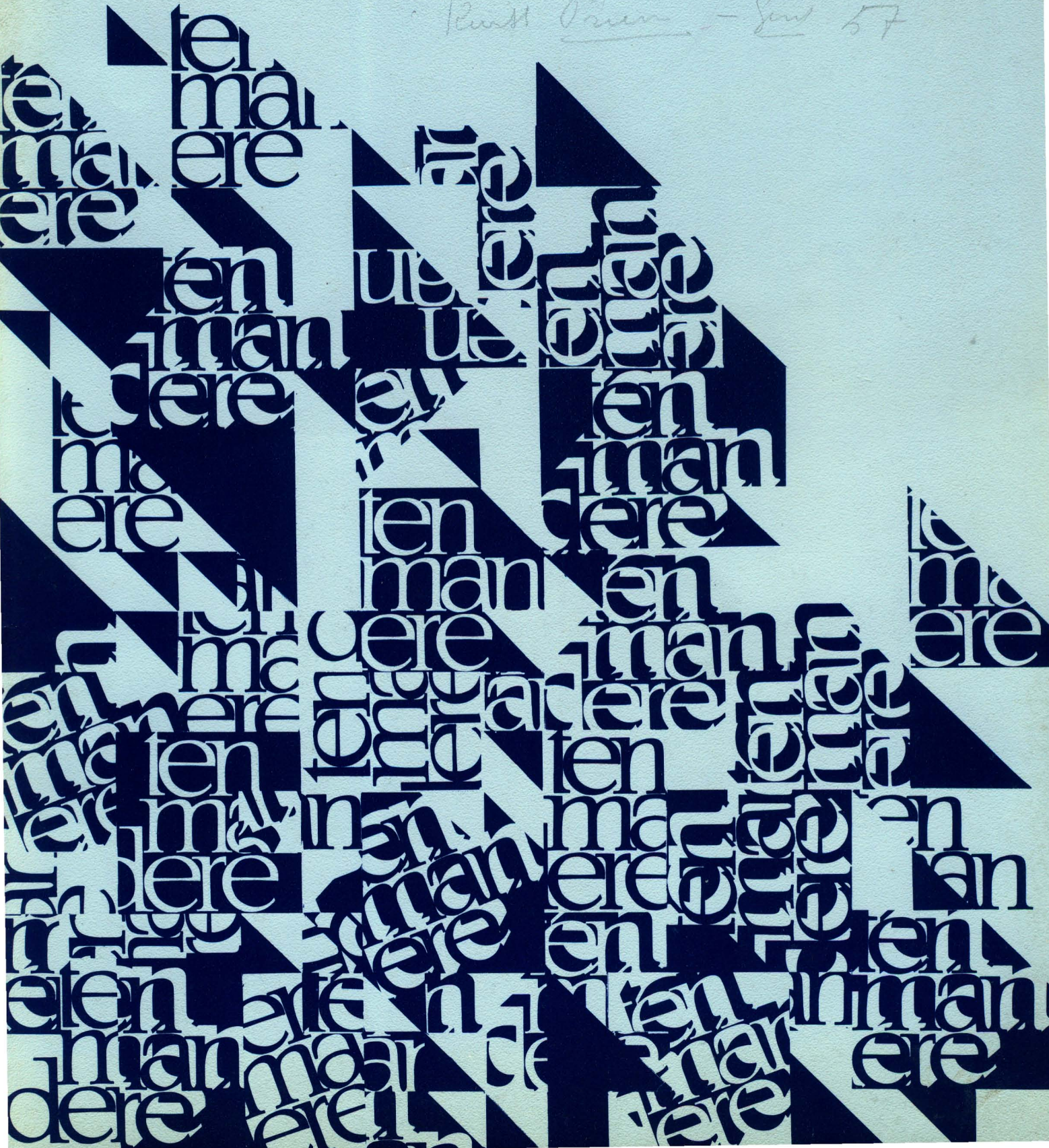

ten mandere

heemkundige periodiek voor Izegem en omgeving

Blad 57 - Jun 57

KULTUUR LIGT ONS.

BANK VAN ROESELARE

JA, UW AANPAK LIGT ONS.

MACHINES BOUCHERIE

Machines Boucherie nv

Plast-o-Form nv

Stuivenbergstraat 106

8870 Izegem

Tel. (051) 31 21 41 - Fax (051) 30 54 46

TEN MANDERE

INHOUD:

BESTUUR:

Voorzitter: Dr. JEAN-MARIE LERMYTE
Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem
tel. 051/30 39 99

Ondervoorzitter: ANTOON VANDROMME
Blauwhuisstraat 52, 8870 Izegem
tel. 051/30 31 35

Secretaris: ROBERT LEROY
Boomforeeststraat 49, 8870 Izegem
tel. 051/30 10 56

Penningmeester: ALBERIC DEPREZ
Ommegangstraat 69/1, 8870 Izegem
tel. 051/30 28 48

Archivaris: ANDRE DEMEURISSE
Baronielaan 33, 8870 Izegem
tel. 051/30 31 35

Hoofdredacteur: BART BLOMME
Europastraat 13, 8770 Ingelmunster
tel. 051/30 03 67

Leden:

LUC BILLIOUW
Ter Beemden 16, 8870 Izegem
tel. 051/30 12 23

ANDRE MISTIAEN
Hondekensmolenstr. 24, 8870 Izegem
tel. 051/30 36 69

FREDDY SEYNAEVE
Elegastlaan 14, 8870 Izegem
tel. 051/30 58 31

RAF VANDENBERGHE
Meensesteenweg 77, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 23

HENDRIK WILLAERT
Krommekeerstraat 3, 8080 Ruislede
tel. 051/68 82 45

REDACTIE:

Bart Blomme
Jean-Marie Lermyte
Antoon Vandromme
Raf Vandenberghe

J.-M. LERMYTE. Willy Verledens, de nieuwe burgemeester van Izegem	3
J.-M. LERMYTE. André Bourgeois, Izegems eerste minister	6
J.-M. LERMYTE. André Vanneste, de nieuwe pastoor van Emelgem	9
C. DE FORCHE. Belle, Izegems tweede partnerstad	11
B. BLOMME. Het vroegere rustoord in de Gentsestraat	19
A. VANDROMME. De kleuterklas van zuster Walburge in 1927-1928	29
A. VANDROMME. Het heraldisch raadsel op de Sanderuskaart van 1641	37
R. LEROY. Actueeltjes nr. 54. 1991 in woord en beeld	41
K. PRIEM. Izegem en het bisdom Gent	57
J.-M. LERMYTE. Izegemse bedelaars in het bedelaarswerkhuis van Brugge	59

Aan dit nummer werkten mee:

BART BLOMME, Europastraat 13, 8770 Ingelmunster
CHRISTIAAN DE FORCHE, Hendrik Consciencestraat 18, 8870 Izegem

JEAN-MARIE LERMYTE, Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem

ROBERT LEROY, Boomforeeststraat 49, 8870 Izegem

KURT PRIEM, Henri Dunantstraat 33, 8870 Izegem

ANTOON VANDROMME, Blauwhuisstraat 52, 8870 Izegem

Verantwoordelijke uitgever: Jean-Marie LERMYTE, Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem.

Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage en ontvangt 15 overdrukken.

Voor gehele en gedeeltelijke overname is de voorafgaandelijke toestemming van de heemkundige kring en de auteur vereist.

ALG. NUMMER 92, 32ste JG. NR. 1 (mei 1992)

LIJST ERELEDEN 1992, afgesloten op 1 mei 1992

In Izegem:

Allosserie, Luc, Roeselaarsestraat 327
Ameye, J.-L., Ommegangstraat 9/3
Bogaert, Jan, O.-L.-Vrouwstraat 20
Boucherie, mevr. Christiane, Abelestraat 61
Boucherie, Lionel, Ambachtenstraat 80
Boucherie-Verfaillie, Krekelsestraat 9
Bourgeois, André, Sint-Tillostraat 9
Bral-Dejonghe, Rudi, Ardooisestraat 62
Bruyneel, R., Ingelmunstersestraat 57
Bruyneel, Walter, Grote Markt 1
E.P. Capucijnen, Roeselaarsestraat 291
Christiaens, Marcel, Eigenhaardstraat 45
Christiaens, Omer, Prins Albertlaan 2
Christiaens, Roselin, Grote Markt 17
Compernelle-De Vlieghe, Heibrugstraat 17
Deblauwe, Marcel, Kouterweg 125
Debruyne, Rudy, Slagmeersenstraat 13
Decoene, E.H. Jozef, Kerkstraat 13
De Forche, Christiaan, H. Consciencestraat 18
Degezelle, L., Nieuwstraat 4
DMJ
de Mûelenaere, E.H. José, Kasteelstraat 26
Demuyne, Gustaaf, Baron de Pélichystraat 45
Denys, Roland, Burg. Vanden Bogaerdelaan 67
Derolez, Jacques, Bellevuestraat 45
Derieuw, Pieter, Werkhuizenstraat 19
Drukkerij Demoen, Sint-Crispijnstraat 26
De Vlieghe, Luc, Melkmarktstraat 1/3
Dubaere, E.H. Ludwig, Kerkstraat 7
Duyck, André, Sint-Jorisstraat 55
Dupont, Jim, Kerkplein 8, bus 4
Dupont, Dr. Johan, Lendeledsestraat 7
Duyvejonck, Paul, Pieter Baesstraat 23
Eeckhout, Dr. A., Baron de Pélichystraat 4
Feys, Gerard, Camiel Ameyestraat 1
Guillemin, Antoon, Meensesteenweg 88
Handsame, Roland, Gentsheerweg 82
Herman, Raphaël, Stijn Streuvelsstraat 26
Houthoofd-Feys, A., Steenovenstraat 4
Kemp, Marc, Gentsheerweg 45
Kints, J.-P., Sint-Crispijnstraat 50
Laga, Herman, Gentsheerweg 48
Lecluyse-Demeyere, E., Abelestraat 25
Madou, André, Roeselaarsestraat 317
Maertens, Eric, Kerelsstraat 15
Maes, Bernard, Gentsstraat 84
Mattan, Ronny, Roeselaarsestraat 127
Naessens, Maurice, Ingelmunstersestraat 50/52
Oosterlynck, Jozef, Sint-Jorisstraat 47
Rommel, Julien, Schoolstraat 2
Saelen, Mevr. André, Kachtemsestraat 137
Sagon-Vanden Avenne F., Gentsstraat 17
Sagon, Luc, Gentsstraat 19
Seynaeve, Jozef, Burg. Vanden Bogaerdelaan 93
Sint-Jozefscollege, Burg. Vanden Bogaerdelaan 53
Spriet, Noël, Sint-Antoniussstraat 17
Steenlandt-Surmont, Mevr., Klijtstraat 25
Strobbe-Debever, Mevr. G., Korenmarkt 11, app. 11
Strobbe-Staessens, Luc, Vredestraat 1
Terry-Declercq, Rik, Melkmarkt 2
Vanbeckevoort Jaak, Meensestraat 131
Vandenbussche, André, Dam 43
Vandenweghe, Gerard, Wallemotestraat 59
Vanderhaeghen, Albert, Baronielaan 26
Vandewalle, Mevr. Antoinette, Nieuwstraat 9
Vandommele, Roger, Sint-Rafaëlsstraat 14
Vandommele, Roger, Roeselaarsestraat 93
Vandommele, Tillo, Brugstraat 26
Vandromme, Willy, Baronstraat 112
Vanhaverbeke-Leroy, Luc, Roeselaarsestraat 83
Van Walleghem, Dirk, Slagmeersenstraat 41
Velghe Joris, Kortrijksestraat 46
Vens, Werner, Prinsdomlaan 16
Verhaeghe, Luc, Oekesestraat 29
Verledens, Willy, Peter Benoitstraat 11
Werbrouck, Raymond, Roeselaarsestraat 143
Wybo Romain, Ter Wallenstraat 35
Zusters van Liefde, Roeselaarsestraat 47
Zusters van Maria, Gentsstraat 31

Buiten Izegem:

Deblauwe, Jules, Sint-Amandstraat 107, 8800 Roeselare
Declercq, Carl, Izegemsestraat 57, 8880 Ledegem
Depoorter-Decoopman, Frans, V. Wselystraat 15, 2678 av. de Lier (Nederland); Weggevoerdenlaan 2, bus F2, 8500 Kortrijk
Gillés de Pélichy, juffr. Jeanne, Keizer Karelstraat 105, bus 30, 8000 Brugge
Hendrickx, J., Heidelaan 7, 3001 Heverlee-Leuven
Hespeel Aviation N.V., 'Brucargo', 1931 Brucargo
Huyghe, Emmanuel, Rodebergstraat 25, 8954 Heuvelland
Meyfroidt, Armand, Vlasschaardstraat 12, 8770 Ingelmunster
Ronse, Chris, Renmeesterlaan 175, Middelburg (Nederland)
Soens, Gerard, Beukenlaan 11, 8860 Lendeled
Vanantwerpen, Lucien, Korenstraat 19, 9800 Deinze
Vanneste, Guido, Tarwestraat 10, 8770 Ingelmunster
Veranneman, André, Ooststraat 199, 8800 Roeselare
Seynaeve-Bok, E., Grote Markt 25/11, 8800 Roeselare
Vandewalle, Roger, Ingelmunstersestraat 13, 8860 Lendeled
Vermandere-Deputter, Geert, Beemd 6, 1654 Huizingen

**Misschien staat uw naam niet als een van onze honderd ereleden vermeld omdat u 600 fr. vergat te betalen op rekening 712-0700260-03 van Ten Mandere?
Gewone leden betalen 400 fr.**

WILLY VERLEDENS, DE NIEUWE BURGEMEESTER VAN IZEGEM

Jean-Marie LERMYTE

Op 10 februari 1992 werd het ontslag van burgemeester Robert Vanlerberghe aanvaard. Op 5 maart 1992 legde Willy Verledens de eed af als burgemeester van Izegem.

Senator Robert Vanlerberghe, burgemeester af

Robert Vanlerberghe is dan wel burgemeester af, er zijn niet veel Izegemners die een politieke loopbaan als de zijne kunnen voorleggen. Hij werd halve Izegemnaar toen hij in 1951 zijn onderwijsloopbaan kwam verder zetten aan de Rijkslagere School. Vijf jaar later werd hij hele Izegemnaar toen hij trouwde met Simonne Debrauwer en in de borstelstad kwam.

In 1964 deed hij voor het eerst mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. Met 87 naamstemmen werd hij niet gekozen. Zes jaar later was dat wel het geval; hij stond als derde op de lijst en behaalde 263 naamstemmen. Hij werd onmiddellijk schepen van financiën, jeugd en cultuur in een BSP-ACW coalitie geleid door Staf Nyffels. In 1972 volgde hij Pierre Van Staay op als voorzitter van de Izegemse socialistische partij, wat hij bleef tot aan zijn burgemeesterschap. In 1976 was zijn derde plaats goed voor 557 naamstemmen, maar een nieuw schepensmandaat zat er op dat ogenblik niet in, want de BSP verzeilde in de oppositie. In 1982 stond Robert Vanlerberghe op de tweede plaats en

behaalde hij 903 naamstemmen. Hij werd weer schepen van financiën, nu in een coalitie van SP-VU-Gemeentebelangen en met zijn partijgenoot Staf Nyffels als burgemeester. Op 21 oktober 1983 mocht Robert Vanlerberghe de eed van burgemeester van Izegem afleggen, want het ontslag van Nyffels was op 3 augustus 1983 aanvaard geworden. Acht jaar later kwam aan dit mandaat een einde, toen op 10 februari 1992 zijn ontslag aanvaard werd.

Dat betekende echter niet het einde van een lange politieke loopbaan. Vanlerberghe, die vanaf 1964 steeds - als opvolger of als effectief kandidaat - deelnam aan de parlementaire verkiezingen, voerde vanaf 1985 de SP-senaatslijst aan. Op 23 oktober 1985 greep hij enkel door de speling van het kiessysteem naast een rechtstreekse senaatszetel. Hij werd toch provinciaal senator. Sedert 17 december 1987 is hij rechtstreeks verkozen senator en lid van de Vlaamse raad.

Willy Verledens, onze nieuwe burgervader

Zijn familienaam alleen al is een reden om in een historisch tijdschrift als dit op zijn biografie in te gaan!

Verledens werd op 9 januari 1936 in Moeskroen geboren als een van de zes kinderen van Albert en Marguerite Beernaert. Hij

kwam samen op de wereld met zijn broer Roger, gemeenteraadslid in Ingelmunster. Willy Verledens kan aangrijpend vertellen over de armoede die hij thuis geleden heeft en hoe hem dat tot het socialisme bracht. Toen hij 14 jaar was, ging hij korte tijd werken in de schoenfabriek Tanghe, daarna 11 jaar in de schoenfabriek Dekimpe en tenslotte in de stoelfabriek Deforche. Ondertussen was hij ook met verzekeringen begonnen. Dat werd op 1 januari 1962 zijn hoofdberoep. In mei 1992 gaat hij met met prepensioen, zodat zijn nieuwe job hem voltijds in beslag kan nemen. Verledens is de echtgenoot van Jenny Nuytten en heeft twee gehuwde kinderen: Linda en Hans.

Zijn eerste politieke stappen zette hij, net zoals Robert Vanlerberghe - in 1964. Toen stond hij als laatste op de socialistische lijst. De gemeenteraadsverkiezingen van 1964 waren onze eerste fusieverkiezingen, want op 1 januari 1965 zou Emelgem bij Izegem worden gevoegd. Wie het verleden niet kent, zou kunnen denken dat Verledens toen lijstduwer was, een plaats die men gewoonlijk voorbehoudt voor een van de belangrijke partijbonzen. Toen was dat zeker nog niet het geval. Een succes kan men de uitslag van onze latere burgemeester niet noemen, want

Willy Verledens

hij behaalde slechts 54 stemmen. Voor de volledigheid moet daaraan worden toegevoegd dat in die tijd nog niet zoveel naamstemmen werden uitgebracht, en zeker niet bij de socialisten, Staf Nyffels uitgezonderd. In 1970, toen hij op de voorlaatste plaats stond en 185 stemmen achter zijn naam

kreeg, werd hij evenmin gekozen.

Dat veranderde in 1976. Hij stond op de 8ste plaats en behaalde 703 naamstemmen. Op dat ogenblik kwam de SP in de oppositie terecht. In 1982 stond Verledens vierde op de socialistische lijst. Hij behaalde 1579 stemmen en werd bij het aantreden van de nieuwe ploeg schepen, verantwoordelijk voor verkeer, groenbeleid, leefmilieu en volksgezondheid. Inmiddels was hij ook provincieraadslid geworden. Dat bleef hij tien jaar lang, tot hij bij de verkiezingen van 24 november 1991 geen kandidaat meer was.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1988 werd de SP-lijst aangevoerd door burgemeester Vanlerberghe en stond Verledens op de tweede plaats. Vanlerberghe haalde voor het eerst sedert twee verkiezingen meer stemmen dan Verledens: 1575 tegenover 1328. Binnenskamers was het al lang duidelijk dat Verledens het burgemeesterschap ambieerde en geleidelijk aan had ook het grote publiek daar weet van. De uren na de laatste gemeenteraadsverkiezingen kon men zelfs van een openlijk conflict spreken. De socialistische gemeenteraadsleden steunden weliswaar de kandidatuur van Verledens, maar het partijbestuur bleef achter Robert Vanlerberghe staan. Die argumenteerde natuurlijk ook dat hij meer stemmen had behaald dan zijn opponent. Vanlerberghe bleef burgemeester.

In maart 1991 gonsde het in de lokale

pers weer van de geruchten over een burgemeesterswissel. Het kwam inderdaad binnen de SP tot een akkoord: Vanlerberghe - indien herkozen als senator - zou als burgemeester plaats maken voor Verledens, tenzij de verkiezingsuitslag beduidend in zijn voordeel zou spreken. Dat laatste zou zeker niet het geval worden.

Vanlerberghe hield zich aan deze overeenkomst. Hij bood zijn ontslag aan op 18 december 1991, al zou het nog tot 10 februari 1992 duren voordat het aanvaard werd. Tussen 10 februari en 5 maart 1992 was Verledens waarnemend burgemeester. Op die laatste datum legde hij de grondwettelijke eed af en werd hij volwaardig burgemeester.

Er waren nog meer verschuivingen. Vanlerberghe nam ook ontslag als gemeenteraadslid en werd in die functie opgevolgd door de Kachtemnaar Walter Hostyn. De lege schepenzetel van Verledens werd ingenomen door Frank Duhamel, die zelf als voorzitter van de lokale SP werd opgevolgd door Marc Vanlerberghe, de zoon van de vader, die het nipt haalde van Ronny Mattan. En daarmee is de cirkel dan weer wat gesloten.

Zelfs mensen die niet echt goed Verledens kennen, weten hoe joviaal hij is. Hoewel rasecht socialist staat hij eveneens open voor andere overtuigingen en opvattingen. We wensen hem een vruchtbaar mandaat toe, Izegem ten bate!

ANDRE BOURGEOIS IZEGEMS EERSTE MINISTER

Jean-Marie Lermyte

De middelgrote stad Izegem (circa 26.500 inwoners) heeft niet alleen een Bestendig Gedeputeerde (Werner Vens, CVP), een volksvertegenwoordiger (André Bourgeois, CVP) en een senator (Robert Vanlerberghe, SP), het heeft in de persoon van volksvertegenwoordiger André Bourgeois nu ook, en voor het eerst in de geschiedenis, een minister! Al in 1985 had de lokale pers het over een eventuele ministerportefeuille. Op een moment dat André Bourgeois er zelf niet meer oprekende is het zover. De grootste bekroning voor een lange politieke loopbaan!

André Bourgeois werd in Izegem op 7 maart 1928 geboren. Na zijn lagere studies liep hij in hetzelfde Sint-Jozefscollege van zijn geboortestad Latijns-Griekse humaniora. In 1953 studeerde hij aan de Rijksuniversiteit Gent af als

doctor in de rechten. Hij trouwde met Marie Cécile Van Daele en heeft drie dochters. Na zijn legerdienst in Lombardsijde, werd hij lid van de CVP-Jongeren in het arrondissement Kortrijk. In 1955 werd hij stichter en voorzitter van de arrondissementale afdeling Roeselare. Van 1955 tot 1962 was hij nationaal ondervoorzitter van de CVP-Jongeren.

Op lokaal vlak heeft advocaat Bourgeois vooral zijn sporen verdiend als sterke man in het NCMV. Hij was lid en later secretaris van het feestcomité van de Marktstraat, toen hij einde 1956 uitgenodigd werd om bestuurslid te worden van het plaatselijke NCMV. Hij werd voorzitter op 29 maart 1961 en bleef dat tot 13 november 1990. Hij is ook voorzitter geweest van de plaatselijke en de arrondissementale CVP.

In 1958 deed Bourgeois voor het eerst mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. Hij stond op de twaalfde plaats, maar werd met 594 stemmen niet gekozen. De volgende verkiezingen stond hij op de vijfde plaats van de Lijst van de Twee Burgemeesters (zo genoemd naar de Izegemse burgemeester Sintobin en de Emelgemse burgemeester Baert). Hij behaalde 1025 stemmen. In volle verkiezingsstrijd overleed Jules Sintobin op 29 september 1964. André Bourgeois werd begin 1965 de nieuwe burgemeester (*Staatsblad* van 29 januari, eedaflegging 2 februari). Een innovatie toen was via persconferenties het contact met de bevolking verbeteren. Zes jaar later kwam een einde aan zijn burgemeesterschap. De ruzie met het ACW was zover uitgesponnen, dat het ACW apart opkwam en met de socialistische partij een coalitie aanging o.l.v. de socialist Staf Nyfels. Het heeft lijsttrekker Bourgeois pijn gedaan dat hij burgemeester af was, zeker omdat hij een recordaantal stemmen behaalde: maar liefst 3104! Nadien ging het met zijn populariteit in Izegem snel bergaf: twee verkiezingen later behaalde hij nog 1/4 van dit aantal stemmen. Dat het ACW opnieuw

meedeed met de CVP is daar maar een gedeeltelijke uitleg voor. Als lijstduwer behaalde Bourgeois in 1976 nog 1453 stemmen - hij was van 1977 tot 1982 eerste schep en - en in 1982 vanop de voorlaatste plaats - Vens stond als allerlaatste - 807 stemmen. Voor de laatste gemeenteraadsverkiezingen (1988) ontspon zich een bikkelharde strijd voor het kopmanschap van de Middenstand tussen Herman Jonckheere en André Bourgeois. André Bourgeois verloor het. Hij kon ook geen lijstduwer worden op de CVP-lijst, omdat die plaats was voorbehouden aan een ACW'er. Zo stond hij als tweede Middenstander zevende op de lijst. Hij behaalde 893 stemmen.

Van 1965 tot 1971 was Bourgeois provincieraadslid voor het district Izegem. Vanaf de verkiezingen van einde 1971 opteerde hij echter voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Aanvankelijk stond hij na Gheysen en Vankeirsbilck; vanaf 1981 was hij telkens lijsttrekker. Bourgeois is al sedert 1971 parlementariër. In 1977 werd hij ondanks 4690 naamstemmen niet herkozen als volksvertegenwoordiger; wegens de apparentering ging de zetel naar de Roeselaarse socialist J. Demeyere, die amper 526 stemmen behaalde. Bourgeois werd echter opgevoerd als provinciaal senator. De volgende verkiezingen, einde 1978, keerde hij naar de Kamer van volksvertegenwoordigers terug. Hij is lid geweest van verscheidene commissies: justitie, middenstand, Europese zaken, algemene zaken, openbaar ambt.... André Bourgeois was iemand die zijn public relations altijd zeer goed verzorgde. Wanneer hij een parlementair initiatief nam, een minister interpelleerde of een parlementaire vraag stelde, liet hij dat gewoonlijk aan de pers weten.

In zijn parlementaire werk zijn er enkele prestaties die in het oog springen. Hij was verslaggever van de werkgroep die door de Vlaamse Raad in februari 1981 werd

opgericht en die de sociale en menselijke gevolgen van de naoorlogse repressie en epuratie moest bestuderen. Zijn besluiten werden in een belangrijk dossier gevat, dat in het najaar van 1984 verscheen. Begin 1985 diende hij een wetsvoorstel in dat deze problematiek moest oplossen. Al in 1976 waren in *Kultuurleven* drie bijdragen van zijn hand verschenen over amnestie, epuratie en repressie.

Bourgeois kwam ook in het nieuws als lid van de Heizelcommissie, een speciale parlementaire commissie die na het Heizel-drama in 1985 werd opgericht. Van 1987 tot 1989 was hij voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie over de onwettige wapenhandel (naar Iran en Irak). Van 1988 tot 1990 was hij voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie over de Bende van Nijvel en de bestrijding van de misdadigheid in ons land, de zgn. commissie voor terrorisme en banditisme. Bourgeois is ook secretaris van de Kamer geweest. Toen Erik

Vankeirsbilck begin 1988 tot voorzitter van de Kamer werd gekozen, werd André Bourgeois ondervoorzitter

André Bourgeois heeft de naam soms een moeilijk man te zijn. Hij mist ook het charisma waarmee hij zich populair zou kunnen maken. Daardoor botste hij meer dan eens. Meer bepaald het Izegemse ACW heeft het hem nooit vergeten dat hij tijdens de lokale verkiezingsstrijd van 1970 beweerde dat Izegem moest bestuurd worden door de intellectuelen. In nationale CVP-kringen wordt al lang verteld dat André Bourgeois heel veel aanzien had in Brussel, veel meer dan in Izegem, waar zijn kwaliteiten ondergewaardeerd werden. Zijn grote plusplunt is zeker zijn werkkraft - o.a. zijn talrijke spreekbeurten en zijn uitgebreid dienstbetoon zijn hier uitingen van -, zijn dynamisme, zijn dossierkennis en zijn scherp intellect. Daarom ook beschouwde formateur en eerste-minister Jean-Luc Dehaene hem, ondanks zijn leeftijd, niet 'fin de carrière'.

Proficiat, Mijnheer de Minister!

Had u op 1 mei 1992 geen goede dag? Dan was u zeker niet mee op uitstap met Ten Mandere. Met 48 personen waren we, om 's morgens de landcommanderij van Alden Biesen te bezoeken en 's namiddags een stadsbezoek aan Maastricht te brengen. De reacties waren opnieuw positief, zodat we van onze 1 mei-uitstap een traditie zullen maken. We zullen in de mate van het mogelijke rekening houden met de aan- en opmerkingen van de deelnemers. We kregen nu al voorstellen binnen om eens naar Frans-Vlaanderen te gaan. Die kans zit er voor volgend jaar dik in.

ANDRE VANNESTE, DE NIEUWE PASTOOR VAN EMELGEM

Jean-Marie Lermyte

Op 15 maart 1992 werd André Vanneste geïnstalleerd als pastoor van Emelgem, als opvolger van Albert Maertens. Nieuw is de Sint-Pietersparochie voor hem helemaal niet, want al sedert januari 1986 was André Vanneste er medepastoor.

Hij werd in Rumbeke geboren op 21 september 1941 en volgde de moderne humaniora aan het Klein Seminarie van Roeselare. Vooraleer aan het Groot Seminarie van Brugge te studeren, ging hij als 'late roeping' naar Don Bosco in Kortrijk. Op 5 juli 1968 werd hij priester gewijd. Tijdens de grote vakantie van 1968 - op 17 augustus - werd hij onderpastoor benoemd op de Sint-Elooisparochie van Moen. Terzelfdertijd werd hij ook godsdienstleraar aan de middelbare afdeling van het Sint-Vincentiusinstituut in Avelgem. Hij bleef dat meer dan 17 jaar lang. In januari 1986 werd hij in Emelgem de opvolger

André Vanneste

van Herman Moreau, die pastoor in Kane-
gem werd.

Als medepastoor in Emelgem was
André Vanneste proost van alle afdelingen
van het ACW, van de Boeren- en Boerinne-
gilde van Emelgem en Izegem, van Zieken-
zorg en van de Chiro. Zijn werkterrein
wordt er nu niet kleiner op, want de nieuwe
pastoor moet het nu rooien zonder medepas-
toor. Wel kan hij op de inzet rekenen van
diaken Pieter Vandekerckhove.

We wensen de nieuwe pastoor alle
heil toe!

Wellicht zal hij nieuwe bakens uitzet-
ten. Toch hopen we als heemkundige vereni-
ging dat hij ook de belangstelling voor het
verleden van zijn voorganger zal delen.

Albert Maertens nam ontslag omdat
hij 75 jaar was geworden. Hij werd als een
van de zes kinderen van Alfons en Emma
Cambron geboren op 27 augustus 1917. Dat
gebeurde in het Brabantse Gooik, waar het
gezin wegens de oorlogsomstandigheden naar
toe was gevlucht. In 1921 keerde het gezin
naar de heimat terug en dat was Geluwe.

Na zijn oude humaniora in het Sint-
Aloysiuscollege in Menen (1931-1937) ging
hij naar het Groot Seminarie. Hij werd pries-
ter gewijd op 2 mei 1943. Hij werd onmid-
dellijk surveillant - zo heette dat toen nog -
in het Klein Seminarie van Roeselare en
gelijktijdig godsdienstleraar aan de Vrije
Middelbare school van Roeselare en proost
van het Algemeen Westvlaams Toneel
(AWT). Op 6 oktober 1953 werd hij onder-
pastoor in Ingelmunster benoemd.

Dat was op de Sint-Amandsparochie, bij
pastoor Frans Dewitte, de fameuze stichter
van *De Volksmacht*. Op 27 maart 1957 werd
Maertens in dezelfde gemeente kapelaan be-
noemd op de door hem gestichte Onze-Lie-
ve-Vrouweparochie, waar hij al op 6 juli
1957, op bijzonder vroege leeftijd, pastoor
werd. Hier toonde hij zich voor het eerst
kerkverbouwer, want een fabriek werd tot
heel moderne parochiekerk omgebouwd.

Op 4 november 1969 werd Albert
Maertens pastoor van Emelgem benoemd en
op 23 november geïnstalleerd. Hier kon hij,
buiten de gewone pastorale activiteit, zich
inzetten voor het opknappen van de Sint-
Pieterskerk. Door zijn voortdurend 'schrijven
en wrijven' werd deze kerk op 5 december
1974 als momument geklasseerd. Begin 1981
werd begonnen met opgravingen en restaura-
tiewerken. Terecht was de pastoor bijzonder
fier op 'zijn' kerkje, waarin ook alweer door
zijn toedoen in april 1992 voor de tiende
keer een activiteit van het Festival van
Vlaanderen plaatsvond. Het was trouwens
vooral voor die twee activiteiten dat hij in
september 1991 de Pekkera Award kreeg.
Als heemkundige kring zijn we blij dat hij
een bijzonder goed gevuld en bijgehouden
archief achterlaat.

We wensen oud-pastoor Maertens -
o.a. oom van de vroegere directeur van het
Sint-Jozefscollege - nog een lang en vrucht-
baar leven toe in Ingelmunster. Hij moet
maar het voorbeeld van zijn moeder volgen,
die op 23 mei 1992 honderd jaar is en in
Ingelmunster woont. Al jaren lang verzamel-
de Albert Maertens alles over priester Dewit-
te. Nu hij over meer tijd beschikt, wil hij
over hem een boek afwerken. We wachten
met veel belangstelling af.

BELLE, IZEGEMS TWEEDE PARTNERSTAD

Christiaan De Forche
secretaris Comité Externe Relaties Stad Izegem

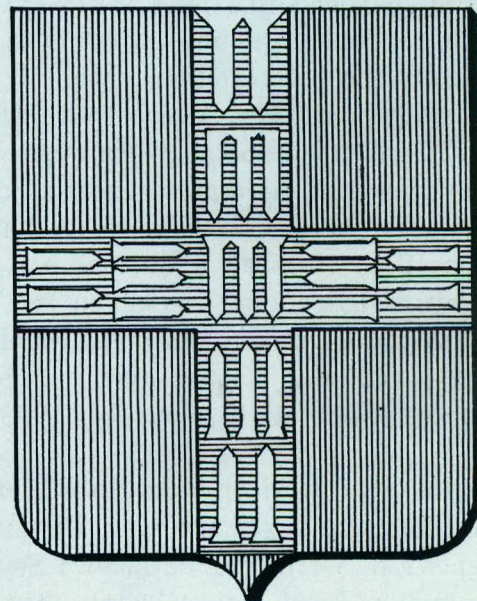
DE VERBROEDERING

Toen op 18 en 25 januari 1992 de verzustering tussen Belle¹ en Izegem werd bezegeld door de ondertekening van officiële oorkonden, realiseerden zich wellicht niet zoveel mensen dat daarmee de kroon werd gezet op een werk dat minstens vijf jaar vroeger begonnen was. Burgemeester Delobel doelde daarop, toen hij in zijn gelegenheidstoespraak van 25 januari bevestigde: "En bons flamands que nous sommes, nous ne prenons jamais une décision à la légère. Nos fiançailles ont duré plusieurs années. Nous avons pu vérifier chaque pièce du trousseau, la place de chaque objet dans la maison commune"².

Feit is dat de idee om met een Frans-Vlaamse stad, en meer bepaald met Belle, te jumeleren, is uitgegaan van de Stedelijke Culturele Raad van Izegem. Het ging meer bepaald om Walter Vandewaetere, VTB-VAB-vertegenwoordiger te Izegem, bureau-lid van de Culturele Raad, en iemand die werkelijk van Frans-Vlaanderen houdt. Voor het schetsen van de 'prehistorie' van de verzustering gingen we dan ook bij hem te rade.

Blijkbaar moeten we het prille begin zoeken bij de goede contacten van de beide toekomstige partnersteden met het Komitee voor Frans-Vlaanderen. Via dit orgaan leerde o.a. Walter Vandewaetere destijds de Belse schepenen Jérôme Steenkiste en Camille Taccoen kennen. Deze beiden brachten in 1983 een verkennend bezoek aan Izegem, en namen daarbij een kijkje in het Nationaal

Schoeiselmuseum en het Nationaal Borstel-museum. Deze 'verkenning' leidde tot enkele jeugdbezoeken aan de Izegemse musea.

Het wapenschild van Belle

Walter Vandewaetere wist het bureau van de Stedelijke Culturele Raad warm te maken voor nadere contacten met Belle. Dat bureau bracht op 26 september 1987 een werkbezoek aan de Frans-Vlaamse stad, waarbij o.a. een gesprek met de 'Conseil de la Culture' van Belle werd georganiseerd. We mogen stellen dat er vanaf deze periode binnen en buiten de Culturele Raad van Izegem - toen nog onder voorzitterschap van Emiel Bourgeois - reeds sporadisch sprake was van een mogelijke verbroedering tussen Izegem en Belle.

Op 5 maart 1988 brachten enkele jongeren van het Izegemse J.O.C. een dag te Belle door. Ter gelegenheid van de 11 juli-viering van dat jaar verzorgden twee beiaardiers uit Belle een concert op de Sint-Tillotoren, en begin november 1988 kon het publiek op de Izegemse boekenbeurs een foto- en informatiestand van Belle bekijken. De eerste min of meer georganiseerde inbreng vanwege het Stadsbestuur van Izegem dateert van 19-20 november 1988: naar aanleiding van het 'Salon du livre', een boekenbeurs in de Belse gemeentelijke feestzaal, werd daar een kleine tentoonstelling opgebouwd met een algemene voorstelling van Izegem d.m.v. foto's, affiches, kleine souvenirs, en dergelijke. Een uitnodiging vanwege Belle om een Izegemse bijdrage te voorzien op de 'Journées de la gastronomie et de l'artisanat', op 18 en 19 maart 1989, liep echter op niets uit. Tussendoor signaleren we een eerste deelname van de 'Harmonie Municipale de Bailleul' aan het Izegemse Herfstmuziekfestival (18 september 1988).

In het voorjaar van 1989, enkele maanden na de installatie van de nieuwe gemeenteraad, wordt ook de nieuwe Stedelijke Culturele Raad geïnstalleerd: Raf Declerck blijft secretaris en Emiel Bourgeois wordt als voorzitter opgevolgd door Geert Orgaer.

Zonder echt talrijk te worden, blijven diverse initiatieven vanaf 1989 bestaan en worden er ook nieuwe projecten en voorstellen gerealiseerd. Zo kunnen we verwijzen naar een tweede Izegems jeugdbezoek in Belle (januari 1989) en een optreden van de folkloregroep 'Belleduveltjes' op de 11 juli-viering 1989. Een speciale vermelding verdient o.i. wel het opstarten van een correspondentieproject tussen leerlingen uit Izegem en Belle, met ingang van het schooljaar 1989-1990. Het is vooral cultuurraad-bestuurslid Eric Thibau die zich op dit vlak verdienstelijk maakt.

In de winter van 1989-1990 situeren zich op vrij korte tijd drie werkvergaderingen, nl. op 14 december 1989 te Belle, op 25 januari 1990 te Izegem en op 8 maart 1990 te Belle. Telkens zijn er vertegenwoordigers van beide gemeentebesturen en beide culturele raden en/of verenigingen. Als we de verslagen van deze bijeenkomsten bekijken, merken we dat het enerzijds vooral gaat om de voorbereiding van de 'Belle-dag' te Izegem (13 mei 1990, cfr. infra), maar dat er anderzijds ook regelmatig verwezen wordt naar een officiële verzustering tussen beide steden. Aan het feit zelf lijkt niemand meer te twifelen - uit de verslagen leiden we af dat beide gemeenteraden reeds de aangelegenheid principieel besproken hebben, en unaniem positief staan tegenover de idee van een jumelage - maar toch wil men blijkbaar de aangelegenheid niet overhaasten: de mening is dat men op korte en middellange termijn nog heel wat bruggen moet slaan tussen Belse en Izegemse verenigingen.

Ter gelegenheid van deze gesprekken blijkt o.a. zeer duidelijk de sterke persoonlijke interesse van Jean Delobel voor economische contacten. Hij is niet alleen de burgemeester van Belle, maar ook 'conseiller général' van het Département du Nord. Een en ander zal wel verband houden met de relatief hoge werkloosheidsgraad in zijn stad. Rond dezelfde tijd merken we ook het tot stand komen van een officieel orgaan voor de buitenlandse contacten van de Stad Izegem: het Comité Externe Relations, in het leven geroepen bij gemeenteraadsbeslissing van 25 februari 1990. Alle raadsfracties zijn in dat comité vertegenwoordigd, maar ook en vooral - alle stedelijke adviesraden en commissies via hun voorzitter. Een half jaar later - op 27 augustus 1990 - worden, eveneens bij gemeenteraadsbeslissing, de statuten van het comité vastgesteld. We lezen daar o.a.: "Het Comité Externe Relations geeft advies aan het College van Burgemeester en Schepenen en de Gemeenteraad inzake de

externe relaties van de Stad Izegem. Het Comité is in het bijzonder bevoegd voor het voorstellen en uitwerken van principiële kwesties, algemene reglementen, financiële reglementen, enz. inzake de externe relaties"³. Op de eerste vergadering van dat Comité Externe Relaties - op 26 juni 1990 - komt vanzelfsprekend de 'kwestie Belle' ter sprake. Geert Orgaer stelt bij die gelegenheid o.a. dat "de Culturele Raad zijn taak als 'bemoederaar' van verenigingen op dat vlak als afgewerkt ziet. Daarom is er een brief naar alle aangesloten verenigingen gegaan, met het verzoek om in de programmatie 1991 een uitwisselingsprogramma met een geassocieerde of aanverwante Belse vereniging in te bouwen"⁴. De vraag zal blijkbaar slechts sporadisch beantwoord worden, want tussen juni 1990 en september 1991 - op die laatste datum komen we straks terug - zijn de contacten tussen verenigingen niet direct talrijk te noemen.

De 'Belle-dag' van 13 mei 1990 behelsde een aantal culturele en sportieve ontmoetingen: tentoonstelling met werk van leden van de verenigingen 'Arts et Expressions' (Belle) en 'Vrij Atelier' (Izegem) in de zaal van het Stadhuis, demonstraties door de Belse kantklosschool in de Plantijnzaal van de Izegemse Stadsbibliotheek, standen - in diezelfde ruimte - van het 'Syndicat d'Initiative des Monts de Flandre', het marionetten-theater en de heemkundige kring van Belle, enz., sportieve demonstraties op het Sport- en Recreatiecentrum, optreden door de Belse jazz-balletgroep 'Coup de Foudre',... Een inhoudelijk rijk gestoffeerd initiatief dus. Toch bleef de grote publieke belangstelling achterwege⁵.

Zoals eerder in deze tekst vermeld, lijkt het verbroedersingselan tussen medio 1990 en september 1991 wat afgezwakt. De vraag wanneer Belle en Izegem partnersteden worden, blijft wel latent aanwezig, maar het is pas in september 1991 dat de kwestie als

dusdanig definitief uitgepraat kan worden; die vergadering in september komt er overigens op suggestie van Geert Orgaer en Walter Vandewaetere, die tijdens het weekend van 22-23 juni 1991 te Belle een informatief gesprek hebben met de heren Jacques Devienne en Jérôme Steenkiste, beiden 'adjoint au maire', waarbij reeds gesuggereerd wordt om - na bijkomend overleg te Izegem - concrete data af te spreken voor het sluiten van de jumelage.

Voordien constateren we echter o.a. nog deelname van de 'Belleduveltjes' aan het elfde Internationaal Lentefestival van Die Boose, een tweede deelname van de 'Harmonie Municipale' aan het Herfstmuziekfestival (september 1990), een uitwisselingsprogramma tussen de corresponderende leerlingen uit beide steden (Izegem, 15 mei 1991, op initiatief van de Culturele Raad), en deelname door een jongerenploeg van KFC Izegem aan een voetbaltornooi te Belle (Pinksteren 1991).

Niet onbelangrijk - maar tot op heden nog steeds zonder concreet resultaat - is het zg. 'Interreg'-project, een initiatief in het kader van het samenwerkingsakkoord tussen de Provincie West-Vlaanderen en het Département du Nord.

Op 20 november 1990 woonde Erik Vandewalle, schepen van externe relaties, te Poperinge een vergadering voor burgemeesters en andere gemeentemandarissen bij, waarbij de aangelegenheid 'grensoverschrijdende samenwerking' aan de dagorde stond, en waarbij informatie werd verstrekt over mogelijke E.G.-subsidies in het kader van het Interreg-programma. Als prioritaire domeinen voor de samenwerking tussen het Département du Nord en de Provincie West-Vlaanderen worden infrastructuur, milieu, toerisme, cultuur en economie aangehaald.

Op 4 december 1990 wordt er - met

het oog op het opmaken van een Ize-gems dossier - door het Comité Externe Relaties en het bureau van de Culturele Raad te Ize-gem vergaderd. Op 13 december 1990 dient het College van Burge-meester en Schepenen van Izegem bij het Westvlaamse Pro-vinciebe-stuur een dossier in dat groten-deels cultu-reel is geori-enteerd (o.a. uit-bouw van een 'Euro-pese zaal' te Izegem, uitgave van een brochu-re over Izegem, bestemd voor Belle, uitnodi-gen van journalisten, organisatie van een 'dag van correspondenten', enz.). De initia-tieven worden zoveel mogelijk wederkerig opgevat, en de kostprijs op jaarbasis wordt geraamd op 221.000 fr.

In het stadhuis van Belle werden op zaterdag 18 januari 1992 de jumelageoorkonden ondertekend.

Het dossier dat door Belle werd uitgewerkt ('Flandre Val de Lys'), is ruimer, want het behelst een samenwerking tussen enerzijds de Westvlaamse gemeenten Ize-gem, Heuvelland, Waregem, Ieper en Poperinge, en anderzijds Belle en 13 andere

Franse gemeenten, en het omvat de themata economie, milieu en toerisme. Hier spreken we over begrotingscijfers van respectievelijk - en dit telkens voor de jaren 1991, 1992 en 1993 samen - 851.962, 1.675.515 en 2.574.668 FF.

Op 12 februari 1991 deelde het Provinciebestuur van West-Vlaanderen mee dat het Izegemse dossier behandeld zou worden in de stuurgroep voor het Interreggebied, met o.a. vertegenwoordigers van de Europese Commissie. Voor de rest is, voor wat Izegem betreft, deze aangelegenheid tot op heden volkomen dode letter gebleven!

Nu terug naar de bijeenkomst van 28 september 1991. In de Izegemse gemeenteraadszaal vergaderen delegaties van de gemeentebesturen en verbroederingscomités van Belle en Izegem. Daarbij worden systematisch alle domeinen van het maatschappelijke leven overlopen, en telkens wordt besproken wat er op die vlakken reeds is geweest aan contacten tussen de kandidaat-partners en hun verenigingen, en - belangrijker - wat er nog kan of zelfs moet gebeuren. De thema's cultuur, feestelijkheden, sport, jeugd en onderwijs komen aan bod. Enkele andere items kunnen niet worden afgehandeld, daar men in tijdnood raakt; men gaat direct over tot het concrete punt 'waar en hoe de verbroedering officialiseren?'. Er wordt principieel afgesproken om dat in november 1991 te doen.

In de zitting van 28 oktober 1991 spreekt de Izegemse gemeenteraad zich unaniem uit voor het daadwerkelijk sluiten van een verbroederingscontract tussen Izegem en Belle. Tevens wordt voorgesteld dat de plechtigheid dubbel zal zijn, m.a.w. dat zowel te Belle als te Izegem de jumelage-oorkonden zullen worden ondertekend. Al gauw blijkt november een onhoudbare termijn, en na een laatste werkbijeenkomst te Izegem (12 december 1991) wordt definitief

afgesproken om op 18 januari 1992 te Belle en op 25 januari 1992 te Izegem de oorkonden te ondertekenen. Beide plechtigheden waren grotendeels op dezelfde leest geschoeid. Hierna laten we de Nederlandse tekst van de oorkonde volgen.

Wij, vertegenwoordigers van de steden Belle en Izegem,

In het bewustzijn gedurende eeuwen in de gemeenschappelijke entiteit Vlaanderen te hebben geleefd;

In het bewustzijn van een gemeenschappelijk en prestigieus verleden, en van het bezit van buitengewone culturele rijkdom;

In het bewustzijn dat de vrijheidszin ontloken is aan de voet van onze Vlaamse belforten;

Wensen bij te dragen tot de ontwikkeling van een werkelijke Europese geest, geboren uit sociale rechtvaardigheid;

Willen door het bundelen van onze economische, sociale en culturele troeven een wezenlijke bijdrage leveren tot de verbetering van het dagelijkse bestaan van elk van onze medeburgers;

Zullen streven naar een voortdurende toenadering tussen onze burgers, en willen alle initiatieven in die zin stimuleren;

Willen de banden die onze beide steden reeds verenigen, nog verstevigen, opdat vrede, vrijheid, broederschap en solidariteit geen zinledige begrippen zouden zijn, maar integendeel vervuld van een werkelijke inhoud, die beleefd wordt door al onze medeburgers.

Ter staving waarvan onderhavige oorkonde in tweevoud werd opgemaakt en door ons ondertekend ten Stadhuize, op achttien januari negentienhonderdtweënnegentig te Belle en op vijftwintig januari negentienhonderdtweënnegentig te Izegem.

De documenten werden ondertekend door de burgemeesters Delobel en Vanlerberghe, de stadssecretarissen Wouts en Charlier, en de beide voorzitters van de verbroederingscomités, Vandelannoote en Vandewalle.

De Belse burgemeester Jean Delobel en de Izegemse burgemeester Robert Vanlerberghe toasten na de ondertekening van de jumelage-oorkonden.

Daarmee hebben alle inspanningen en projecten van de laatste vijf jaar een officiële grondslag gekregen, en is het aan de beide gemeentebesturen, de jumelagecomités en de verenigingen om de vastgelegde intenties verder met leven te vervullen. Vermelden we, om dit kapittel af te sluiten, nog dat verschillende leerlingen uit Izegemse lagere en secundaire scholen in het voorjaar van 1992 deelnamen aan een affichewedstrijd rond het thema 'La planète bleue', uitgeschreven door het 'Office municipal de la jeunesse, de la culture et de l'éducation permanente' (O.M.J.C.E.P.) van Belle. Aynsley Bral, Jeroen Wydaeghe, Kevin Grymonprez, Femke Lefebvre, Sophie Vereecke, Tine Vercruysse, Evelien Demyttenaere, Mieke Ghesquière en Tine Werbrouck wonnen een prijs; voor Aynsley Bral en

Femke Lefebvre was dat zelfs - in hun categorie - een eerste prijs. Op 15 maart 1992 konden zij in het Stadhuis van Belle een geschenkje in ontvangst nemen.

BLIK OP BELLE

Izegems nieuwe partnerstad ligt in het Franse Département du Nord, zo'n 45 km van ons verwijderd. Na een klein uurtje autorijden sta je er dus. Belle omvat naast de stadskern nog drie gehuchten, nl. Outtersteene, la Crèche en 't Steentje. De totale oppervlakte van de gemeente is 4543 ha (groot-Izegem 2549 ha) en het totale bevolkingsaantal bedraagt ongeveer 14.000 (wij 26.500)⁶. Belle ligt in het Houtland. Te vermelden valt ook dat het 'Syndicat d'Initiative' (zeg maar de V.V.V.) in feite voor 'Les monts de

Flandre' bevoegd is, en naast Belle horen daar ook de gemeenten Berthen, Boeschepe, Flêtre, Godewaersvelde, Méteren en Saint-Jans-Cappel bij.

Het wapen van de stad is van keel, gevierendeeld door een kruis van vair.

Een van de oudste vermeldingen van Belle dateert uit 1213. In dat jaar, en aan de vooravond van de slag bij Bouvines, gelast Filips-August, koning van Frankrijk, zijn zoon Lodewijk - de latere Lodewijk VII - met de leiding van een strafexpeditie tegen Ferrand, graaf van Vlaanderen. Een middel-eeuws kroniekschrijver vertelt: "lesquel Louys brusla Bailleul où le feu se prit avec une telle véhémence que ledict Louys eut de la peine à se sauver de la fureur de icelui feu"⁷. Belle maakte inderdaad deel uit van het toenmalige graafschap Vlaanderen. Het zal niet de laatste keer zijn dat de stad door vuur en zwaard wordt geteisterd. Dat gebeurt ook nog in 1436 door Engelse plundersaars, in 1478 door de Fransen, in 1503, in 1583 door de geuzen, in 1659 door Franse plundersaars, in 1681 door toeval, enzovoort.

De naam 'Bailleul' wordt heden in Frankrijk door 17 gemeenten gedragen. De alleroudste vermelding van onze partnerstad dateert uit 1093: 'Bailgiolle'. We gaan hier niet verder op geschiedkundige feiten in. Daarvoor kan men o.a. een handige brochure raadplegen, die door de V.V.V. Monts de Flandre ter beschikking wordt gesteld. We vermelden alleen nog dat Belle in 1678, ten gevolge van het Verdrag van Nijmegen, definitief Frans grondgebied wordt.

Enkele bezienswaardigheden

Het huidige stadhuis, op de Grote Markt, dateert van 1932 en is voor een deel geïnspireerd door het vroegere gebouw. Dit 'hôtel de ville' heeft beslist allure, en het belfort - met beiaard - draagt daar zeker toe

bij. Vanop de 62 meter hoge toren heeft men een enig zicht op de omgeving.

De Sint-Vaast-(Sint-Vedastus)kerk werd eveneens heropgebouwd in 1932, door architect Louis Cordonnier, die ook voor de bouw van het Stadhuis instond. De nieuwe kerk is een soort romaans-byzantijns stijlgeheel en heeft in feite niets meer te maken met de oude hallekerk die hier vóór 1918 stond. Glasramen schetsen de geschiedenis van de stad en verwijzen naar Sint-Antoonius, patroon van Belle.

Het museum van Belle werd gesticht door Benoit-Armand de Puydt die destijds griffier bij de rechtbank was. Het wordt daarom ook het de Puydt-museum genoemd. De man schonk zijn huis en rijke verzamelingen in 1859 bij testament aan zijn stad. De bezoeker vindt er een verzameling Bels en ander aardewerk, Chinees en Japans porselein, meubels met inlegwerk, en enkele waardevolle schilderijen, waaronder een "Keisnijing" uit de school van Jeroen Bosch.

De 'Salle Marguérite Yourcenar', genoemd naar Belles wellicht bekendste telg, is heden cultureel centrum. De voorgevel is merkwaardig. Er zijn trouwens in het centrum heel wat fraaie gevels terug te vinden. In 1919 wilde de toenmalige burgemeester Dumez immers Belle bij de heropbouw een duidelijk Vlaams gezicht geven. Vandaar de soms Brugs aandoende gevels.

Het enige echt 'oude' monument te Belle is het 'Palais de Justice', ook wel 'Présidial de Flandre' geheten, dat tot voor kort als gerechtsgebouw fungeerde. Het gebouw dateert uit 1776 en werd toen gebouwd om dienst te doen als zetel van de 'baillage et siège présidial', een gerechtshof waarvan de jurisdictie zich uitstreckte over "la Flandre française du côté de la mer".

waarvan de jurisdictie zich uitstreckte over "la Flandre française du côté de la mer".

We laten het hierbij, maar willen nog kwijt dat Belle - net zoals Izegem - een heel levendige gemeente is, met heel wat festiviteiten en culturele activiteiten. Een Europese stad is Belle zeker ook: naast Izegem, zijn ook Sas-van-Gent (NL), Hawyck (GB) en Werne (D) partnersteden; een jumelage met

Kyritz, in de voormalige DDR behoort blijkbaar ook tot de toekomstmogelijkheden.

In alle sectoren van het onderwijs binnen Belle vinden we het onderwijs van de Nederlandse taal terug: in cursussen voor volwassenen, in kleuter- en lager onderwijs, in middelbare scholen en zelfs in beroepsgerichte nascholing⁸. Ongetwijfeld is dat ook een fenomeen dat betekenisvol is in het licht van de verzustering met Izegem!

BRONNEN:

- Dossiers Externe Relaties, berustend bij de Dienst Informatie & Cultuur van het Izegemse Stadsbestuur.
- Persoonlijke nota's van de heer Walter Vandewaetere.
- Diverse brochures en andere publicaties van het Syndicat d'Initiative les Monts de Flandre, Bailleul
- H. van HEMEL en R. HALINK, *Belle: hartje van onderwijs Nederlands in Frans-Vlaanderen*, artikel verschenen in het *Jaarboek der Franse Nederlanden*, 1991.
- R. MULLIER in *Journal des Flandres*, 31 januari 1992. Diverse andere krantenartikels, zowel uit de Belse als de Izegemse regionale pers, zijn ter inzage bij de Stedelijke Dienst Informatie & Cultuur.
- Verslagen en werknota's van de Stedelijke Culturele Raad, periode 1987-1992.

NOTEN:

- ¹ De officiële - en dus Franse - naam is vanzelfsprekend 'Bailleul'. In onze tekst gebruiken wij wel telkens de naam 'Belle', omdat dat ook voor de lezer vertrouwd overkomt.
- ² Zoals weergegeven in R. MULLIER, in *Journal des Flandres*, 31 januari 1992.
- ³ Artikel 5 van de statuten (Gemeenteraad, 27 augustus 1990).
- ⁴ Verslag vergadering Comité Externe Relaties, opgesteld door C. De Forche.
- ⁵ Volgens persoonlijke nota's, ons bezorgd door Walter Vandewaetere.
- ⁶ Cijfers ons op 11 maart 1992 meegedeeld door mevrouw Hedwig van Hemel, van het Stadsbestuur Belle.
- ⁷ Uit Robert Hennart, *Bailleul*, Bailleul, Syndicat d'Initiative des Monts de Flandre, 1988, brochure.
- ⁸ Volgens het artikel van Hedwig van HEMEL & Ruud HALINK.

HET VROEGERE RUSTOORD IN DE GENTSESTRAAT

Bart Blomme

Het prille begin

Eind december 1990 verdween er opnieuw een stukje Izegems patrimonium. Het rustoord in de Gentsestraat werd met de grond gelijk gemaakt. Het rustoord werd opgericht in de vorige eeuw. Pastoor Gulielmus De Smet (Waarschoot 1770 - Gent 1849) was de grondlegger ervan. Net voor hij Izegem verliet in juni 1929 liet hij honderd pond wisselgeld na. Zijn opvolger, pastoor Joannes Verkest (Wingene 1795 - Namen 1858) werd geïnstalleerd op 2 juli 1829. Al op 15 november van hetzelfde jaar vinden we hem samen met de notabelen van de stad in een comité terug dat zal instaan voor het bouwen van een rustoord. Dit comité hield een inzameling die 15.000 fr. opbracht. Verder werd er op 4 april 1832 een hoeveelheid *opgaende boomen staende op de goederen aen het Bureau van Weldadigheid toebehoorende* verkocht. Notaris Joseph Gellynck noteerde een opbrengst van 1183 gulden 22,5 cents. Rekening houdende met alle onkosten bracht dit 1104 gulden 94 cents op¹.

Dankzij deze pastoor kon Maria Josepha Azou, weduwe van Joseph Wijdooghe, ertoe overgehaald worden een stuk grond te schenken. De akte werd voor notaris Joseph Gellynck verleden op 26 februari 1830². Deze akte leert ons dat het goed bestond uit *eene partye zaeiland genaemd den handboogkouter*³, *groot omtrent twee bunderen twaelf roeden tnegentig ellen, gelegen te Iseghem, binnen de stad, paelende oost en zuid den heer Van Huerne-Deschier-velde nog zuid Fidelis Tras, Francis Dekeirschierter, Eugenius Hilleyn, Joannes Parmen-*

*tier, Joannes Vanneste, Louis Bourgeois en de genaemden Tras, west het zoo genaemde Baesstraetken*⁴ *en noord de Keunhaegstraet*⁵ *en den genaemden heer Van Huerne. Maria Azou had de grond - geschat op 21.000 fr. - gekocht van Eugenius Parmentier, meier van de gemeente Oignies. Die had hem gekocht tijdens de verkoop van de prinselijke goederen in 1828.*

Er waren bij de schenking wel enkele voorwaarden.

- Het vruchtgebruik van de bomen die op de grond stonden, bleef voor haar.
- Er werd een ander stuk grond *makende den noordwestkant derzelfde groot tachtig roeden vijftig ellen* verhuurd voor de som van 60 gulden per jaar.
- Gedurende vijf jaar na haar overlijden moesten er elk jaar 83 missen zijn (met telkens een retributie van 64 cents).
- Na die vijf jaar moest men nog 50 jaar lang één mis per jaar lezen met een retributie van 64 cents per jaar.
- In de eerste vijf jaar waren er ook telkens vijf gezongen missen per jaar, met een retributie van 2 gulden 14 cents per mis.
- Alle *armlieden* die de gezongen missen bijwoonden kregen bovendien nog een wit brood van 5 cents en *kaffé met melk*, ook vijf cents waard.

De inkomsten van al deze *onkosten* kwamen voort uit de rente van de grondbelastingen.

- Binnen de twee jaar na de schenking en als uitdrukkelijke voorwaarde van de schenkster moest op deze grond *een armenliedenhuys voor oude en gebrekkelijke van beide geslachten mannelijke en vrouwelijke personen inwoners gebouwd worden. Anders verviel de schenking.*

Het rustoord, met kapelgevel, van west naar oost gezien.

Als vertegenwoordigers van het armbestuur ondertekenden grondeigenaar Joseph Vanden Bogaerde-Maes en touwmaker Joannes Vandommele.

Al in mei 1830 werd de eerste steen gelegd door weduwe Wijdooghe-Azou en de notabelen van de gemeente. Door de Belgische revolutie kwamen de werken stil te liggen. Pas in 1832 werden ze hervat. Volgens de meeste bronnen gebeurde de openingsplechtigheid op 15 oktober 1832⁶. Twee documenten doen ons echter aan die datum twijfelen en in elk geval was het gebouw toen helemaal nog niet klaar. Naar aanleiding van een subsidieaanvraag ten bedrage van 1000 gulden, gericht tot de minister van Binnenlandse Zaken, meldt het verslag van de gemeenteraad op datum van 1

augustus 1832: *attendu que ce bâtiment est loin d'être achevé, presque tout l'intérieur restant à faire, au surplus, qu'il doit être ameublé (...)*. In een afschrift van een brief aan de gouverneur staat: *l'hospice de vieillards, nouvellement construit et qui n'a été rendu à sa destination qu'avec le commencement de la présente année*⁷. Deze brief dateert van 18 mei 1833!

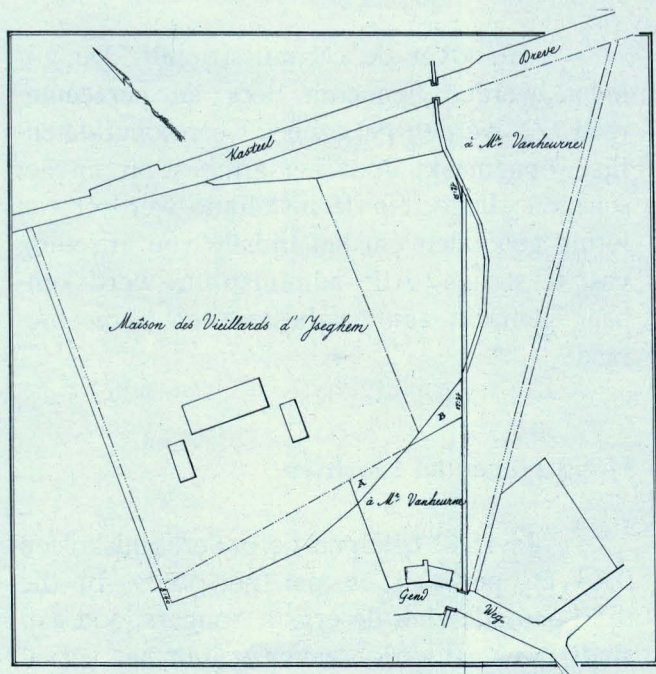
In ieder geval, twaalf oude mannen gekend als *zynde van goed gedrag en arm geworden zonder hunne schuld* werden in een feestelijke stoet naar het rustoord geleid. Daar stond de geestelijke overheid samen met het stadsbestuur. De stoet werd vergezeld van de brandweer en de stadsfanfaren. Ondertussen bulderden de kanonnen en werden de klokken geluid. Eén jaar later, op 15

oktober 1833, deden twaalf oude vrouwen hun intrede in het rustoord, dit keer met heel wat minder tamtam.

De oudjes werden verzorgd door Zusters van Liefde. Sinds 1817 was er onder impuls van Coleta Regina Vandaele een ziekendienst ingericht. In 1822 groeide daaruit de kloosterstichting van de Zusters van Liefde⁸. Hun taken waren het huisbezoek aan arme zieken en het oprichten en in stand houden van een hospitaal, een wezenschool en een ouderlingengesticht.

Het bestuur van het rustoord

Vanaf de oprichting tot het einde van 1842 was het bestuur van het ouderlingengesticht samengesteld uit vijf leden van het armbestuur en vijf andere personen. De samenstelling zag er op 14 december 1841 als volgt uit: pastoor De Bruyne, voorzitter, burgemeester Frans-Jos. Lefebvre, Jos.-Fr. Thibau, Bern. Crombez, Car. Tanghe, Car.-Jac. Maes, Louis D'Hooghe, D. De Scheemaecker, Donatus-Fr. Vandeputte en J.-Fr. Van Overbeke.

Ondertussen was er in 1839 een kleine ruilverkaveling doorgevoerd. Van Huerne stond grond af (de stukken A en B op de schets, 2,87 are groot), maar kreeg in ruil een stukje van de linkeroever van de Kasteelbeek (stuk C, 3,32 are groot). Later werd de beek gekanaliseerd⁹.

De ingang van het rustoord was in de Kasteeldreef gelegen. Pas later kwam die in de Gentsestraat. Lange tijd bleef er echter ook een zijingang bestaan langs de Keunhaagkouter. De bejaarden en zusters gingen langs die weg naar de kerk, omdat ze zelf nog geen kapel hadden.

Op 29 december 1842 kwam er naar de wettelijke normen van die tijd een echt bestuur tot stand. De voorwaarden lagen vast in het *reglement voor de bestiering van het gesticht van oudemans en vrouwen te Iseghem*¹⁰. We vatten hier het belangrijkste samen.

1. Over de samenstelling van de commissie. Er waren vijf leden, waaronder de directeur van de congregatie van de Zusters van Liefde. De burgemeester werd als voorzitter aangeduid. Ieder lid van de commissie was voor vijf jaar benoemd. Verder werd er een ondervoorzitter gekozen en een secretaris. Die laatste kon zowel binnen als buiten de commissie aangeduid zijn. De financiële zaken werden toevertrouwd aan een zuster, maar een aangeduid commissielid moest wel een oogje in het zeil houden.

2. Over de vergaderingen van de commissie. Maandelijks kwam de commissie samen in een van de zalen van het rustoord. Een punt op de agenda was het al dan niet aanvaarden van behoeftige personen. Er konden ook buitengewone vergaderingen plaatsvinden op vraag van de voor- of ondervoorzitter. Beslissingen werden genomen met gewone meerderheid en bij staking van stemmen besliste de voorzitter.

3. Over het beslissingsrecht van de commissie. De commissie moest de jaarwedde vaststellen van de geneesheer die in dienst was van het rustoord. Men moest ook een begroting opmaken. Het al of niet aanvaarden van personen, zowel deze afhankelijk van de dis als andere en het wegzenden van *personen die zich niet aan het reglement houden* waren andere taken. Dat reglement hield o.a. in dat de oudjes *zich gewillig moesten gedragen*, het land moesten beploegen, helpen in de keuken en de wasserij, enz.

4. Over het aantal bejaarden. Er mochten slechts 75 behoeftige personen aanvaard worden, liefst van iedere sexe evenveel. Er mocht ook nog een onbekend aantal personen toegelaten worden dat *op kosten hunner familiën, bijzondere vrienden of nabestaenden* kon rekenen. Die laatsten moesten vooraf een 'waarborg van betaling' indienen.

5. Over de aanvaardingsmodaliteiten. Wie aanvaard werd door de dis moest aan de volgende voorwaarden voldoen:

- binnen Izegem een wettige woonplaats hebben;
- ongehuwd zijn, weduwnaar of weduwe zijn zonder *vermogende* kinderen;
- als man minstens 70 jaar zijn en als vrouw 60 jaar, uitgezonderd als het ging om behoeftige zieke personen, op voorwaarde dat het geen besmettelijke ziekte was;
- vóór de opname altijd werkzaam en eerlijk *in handel en wandel* geweest zijn en daarenboven arm geworden zijn *buiten hunne schuld*.

6. Over de wijze van aanvaarding. De arme moest zich aanbieden bij de armmeester van zijn wijk, die gaf dit door aan het armbestuur, die hem of haar op zijn beurt aan de commissie voordroeg. Na tenminste acht dagen werd er een besluit genomen. Uitzonderingen werden gemaakt voor zeer

dringende gevallen.

7. Over de verplichtingen van de opgenomen bejaarden. De bejaarden verbonden zich *aen de door de kommissie hun opgelegde verplichtingen stiptelijk te volbrengen*. Bovendien moesten zij *met dienstvaardigheid en minzaamheid volkomen aen de bevelen der zusters van liefde en hun gewilliglijk gedragen zoowel aen den inwendigen als uitwendigen regel van het gesticht*. Iedereen was vrij het rustoord te verlaten, mits al wat hij of zij genoten had terug te geven. Zelf kon hij of zij niets teruggeisen. Men mocht vanzelfsprekend slechts om uitzonderlijke redenen terugkeren.

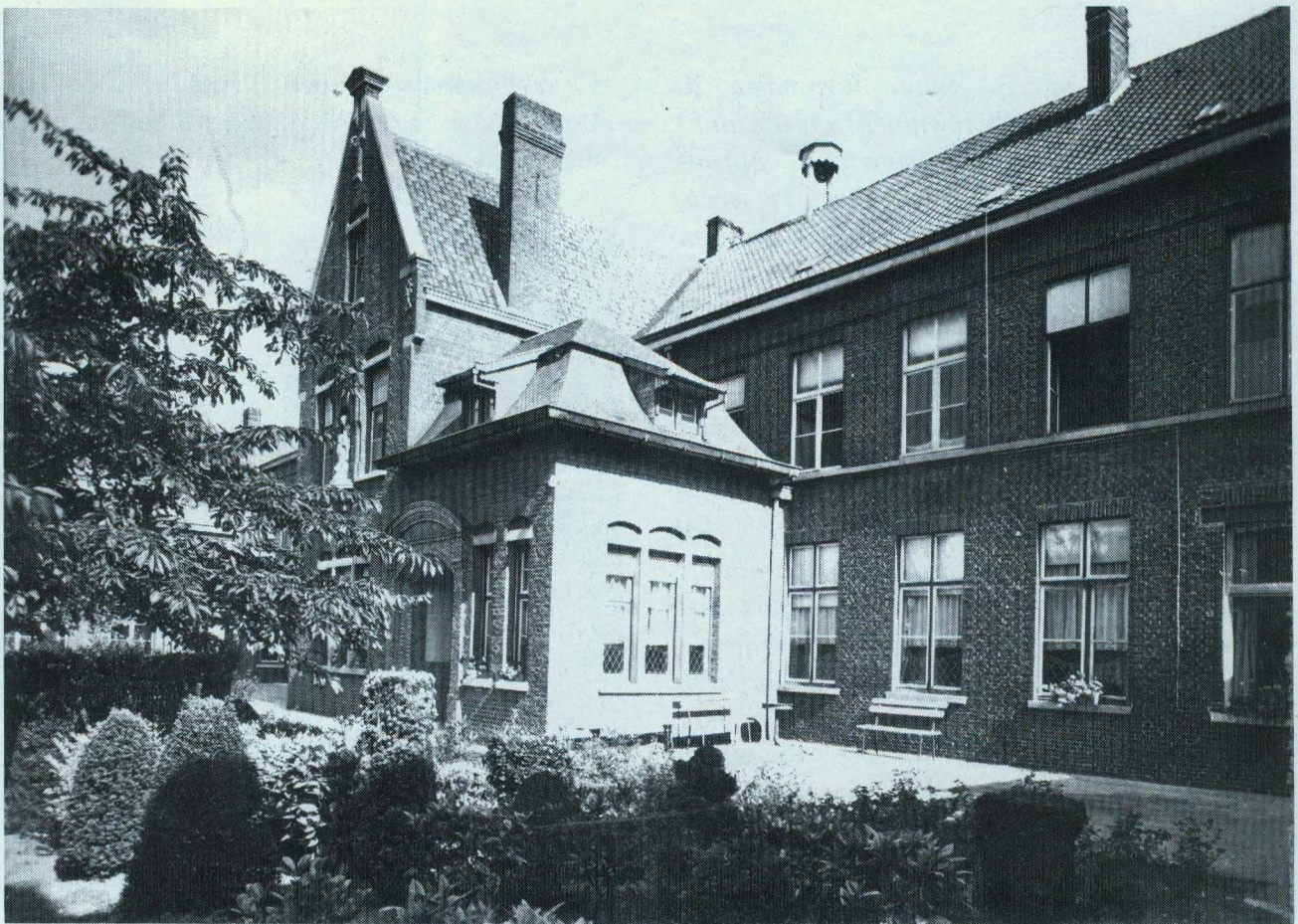
8. Over de inwendige dienst. De Zusters van Liefde stonden onder het directeurschap van de pastoor en onder het toezicht van de commissieleden.

9. Over de toelagen van de bejaarden. Jaarlijks werd er een krediet voorzien op de begroting *tot het betalen der maendelijksche retributie van ieder der behoeftige ouderlingen in het gesticht ten laste van den disch aengenomen*. Die toelage werd telkens voor de 15de van iedere maand uitbetaald.

10. Over de commissie zelf. De vijf leden werden benoemd door de gemeenteraad. Ze werden gekozen uit een kandidatenlijst, opgemaakt door het armbestuur en het schepencollege. Na de installatie werd er een loting gehouden om het tijdstip van aftreding vast te stellen. Alle administratie werd kenbaar gemaakt aan armbestuur en gemeenteraad.

Hongerjaren en klachten

In 1842 beliepen de onderhoudskosten 0,13 fr. per dag en per persoon¹¹. In die tijd kondigde zich de ergste hongersnood aan sinds jaren. Hoofdoorzaken waren het verval

De voorgevel van het rustoord.

van de linnenindustrie en de mislukte oogsten. Gevolgen als tyfus, cholera, enz. bleven niet uit. Vooral in 1846 en 1847 was er een ware tyfusgolf.

statistiek 1840-1850¹²

jaar bevolking geboorten overlijden behoeftigen

1840	8828	267	225	
1841	8750	292	219	
1842	8772	255	227	
1843	8788	240	229	
1844	8884	222	230	1900
1845	8847	254	296	3300
1846	8230	162	364	3092
1847	8083	180	384	2750
1848	7963	161	253	1694
1849	7971	192	204	1569
1850	8020	207	170	1333

Dat het ook een drukke periode was voor de opvang van hulpbehoevende bejaarden spreekt voor zich. Wellicht was dit een van de redenen waarom zuster-overste, Coleta Vandaele, op 20 juni 1846 een klachtenbrief naar de leden van het armbestuur schreef¹³. Er waren eerst en vooral een 400 fr. schulden. Dan somde de overste in dezelfde brief een reeks oorzaken op. Niet alleen de mislukte aardappeloogst, maar veeleer het aantal bejaarden was volgens haar de oorzaak van de problemen. Er was inderdaad bij de oprichting van het huis bepaald dat er maximum 50 bejaarden zouden verblijven. In het begin van de veertigerjaren besliste de gemeenteraad het aantal op 80 te brengen, omdat de armoede, door den slechten tyd dagelyksch aengroeyde, en zulks vereyschte. In 1846 waren er al 92 bejaarden, waarvan zelfs 8 die geheel - en 10 die half - krankzinnig zijn voor welke het huys geenszins ge-

sticht is geweest. Er waren bovendien 20 zieken die niets konden winnen, en die dubbele kosten aen het huys veroorzaken, bijzonderlyk krankzinnigen, door dien zy veele kleederen en beddery verslyten, en in stukken trekken. Tussendoor maakte de overste van de gelegenheid gebruik om te melden dat de zusters, verzocht door het gemeente- en armbestuur, zich belast hebben met het oppassen van het oudmanshuys, geheel tegen hun welbehagen en gedwongen door de gehoorzaamheid welke zij schuldig waren aen hunnen geestelyken bestuerder, den Eerweerden heer Verkest, dan pastor alhier. En ze vervolgt: aengezien de zusters het oudmanhuys oppassen, voor rekening van het armbestuer, zijn zy niet verantwoordelyk voor de schulden, die er reeds zijn of nog zullen moeten gemaect worden. Er waren inderdaad slechts vier zusters voor 92 bejaarden! De maat was volgens Coleta Vandaele duidelijk vol: En indien uelieden oordeelt dat het oudmanhuys door andere personen met meer gespaerzaamheid kan opgepast worden, zyt zoo goed, zoo haest mogelyk, daer voor te zorgen. De zusters zullen zeer geern het oudmanhuys verlaten, alwaer het van morgen, en met vermaeck aanzien dat anderen het beter doen in het oudmanhuys (...). Het liep gelukkig zo'n vaart niet, want tien dagen later kreeg men reeds een rente van 500 fr. per jaar.

Aanpassingswerken

Het jaar erop werd er een bakkerij en een wasserij geïnstalleerd. Het gebouw grensde aan de oostgevel van het rustoord. De lengte was 6,5 m, de breedte 6 m en de hoogte 3,60 m. Het bestek bedroeg 944,32 fr. In 1852, met afbraakmateriaal van de oude Sint-Tillokerk, werden in het hospitaal de mannen- en de vrouwenafdeling van elkaar gescheiden. Dankzij barones Gillès de Pélichy konden er ook twee nieuwe zalen gebouwd worden. In de plaats van de oude

vleugel kwam er een kapel. Pastoor De Bruyne kon er op 23 augustus 1864 de eerste mis lezen.

Ingangspoort (links) in de Gentsstraat, omstreeks 1950.

Een getuigenis

Hoe het leven in het rustoord zelf was, konden we terugvinden in de *Gazette van Iseghem* van 26 juni 1909. Broeder Hilonius-Marthurinus verhaalt er over het bezoek aan zijn oude vader.

Wij naderen den alouden en vermaarden Steendamwijk, de blijde dag schemert in de liefelijke dreef aan het Iseghemsch oudemanshuys; haag en gewas verspreiden de aangenaamste geuren. Tusschen de oudjes, die welgezind, neerstig en vlijtig door elkander wemelen en ook wel eens nieuwsgierig naar den naderenden, vreemden bezoeker opkijken, zien wij de zedige kap der goede zusters blinken.

Wij treden binnen onder het gastvrij dak waar de verlatene en gebrekelijke oude menschen een onderkomen vinden en eene beschutting tegen de hindernissen en de kwalen van den ouden dag...

't Is ons een waar genoegen, de nette en wel ingerichte zalen te doorloopen, te zien en te voelen hoe wel en gelukkig vader daar is, hoe rustig en ongestoord hij daar zijn oude dagen kan overbrengen.

De geestige oudjes zitten aan tafel. Ze blinkt als een spiegel van netheid. Elk draagt behoorlijke en reine kleederen. Hoe hertelijk smaakt de maaltijd!... Hoe blijmoedig bedienen de brave zusters de lieve oudjes, die hunne beminde familie uitmaken! Welke liefde!... Welke edelmoedigheid! Welke zelfopoffering!...

Hoe lekker loopt het soepeken binnen!... Hoe smaken de aardappelen, de net geschelde welgekookte vaderlanders, met de kloeke snede echt en onvervalscht vlaamsch brood - en ook niet zelden, het stukje vleesch, dat menige oudjes elders maar van hooren zeggen zouden kennen!... 't Is ook wel eens kermis; de eene of andere weldoener vergast de kostgangers van het gesticht: Er worden koekeboterhammen opgediend, dik lijk vuisten; ze bijten er in tot over de ooren, met het lekker potje koffij...

Als de Sint-Antoniustertjes geslacht worden, wordt er een feestmaal voorgezet, en somtijds, een onbekend genot verblijdt den avond van 't leven dier gezegende ouderlingen.

't Is namiddag.

Het hert begeert de rust; de brave ouderlingen zijn in de weldoende zonnestralen gezeten... Ze zitten te verzonnen en een nieuw leven doorstroomt hunne stramme leden...

Blauwe rookwolken stijgen uit hunne geliefkoosde pijpkes omhoog. Blijde vertellingen worden aanhoord; verhalen en gedachtenissen van lang vervlogen dagen komen te voorschijn; welgezind straalt op het gelaat van elkendeen; vrede en levenslust staan op hun aangezicht te lezen.

Zoo verzoeten die aangename stonden de bitterheden van 't leven; zij verzachten het lijden en nemen het hertzeer en de kommermissen weg. Zoo blijkt het zonneklaar dat ons vlaams oudemanhuis een ware zegen is voor de oude menschen, die geen huisgezin meer

hebben, wier kinderen, de wisselvalligheden des levens in de vier gewesten verstrooiden...

De zoete lente heeft lust en leven in 't land gebracht! De vruchtbare aarde is opengebrouwen en het teeder groen der moeskruiden, schiet met wellust uit den velen grond. Bezie eens onze oudjes aan den arbeid! Ze zijn oud; maar ze hebben altijd gewerkt en zonder werken, kunnen zij niet leven!

Hoe preusch bezien ze hunne erwten! Ze hebben ze geplant en ze hebben de lieflijke beddekens gerakeld. De erwten staan uit!

't Is een onuitsprekelijk vermaak te zien de erwtenbedden rijzelen, de boonpersen planten, den schoonen tuin van 't onkruid te zuiveren, de wegelingen schoon te leggen, zuster Michaëls bloemperkjes te wateren en te onderhouden, 't zaad te verzamelen, de moeskruiden op te doen en naar de keuken te dragen;

Wat een wellust voor de ouderlingen dat dit werk, hun werk is, dat die hof hunne hof is.

Ge zoudt ze moeten hooren! Ze hebben een gevoel van welstand en rijkdom. Ze spreken van onze kiekens, ons zwijntje, onze koeien, onze schuur, onze akkers, onze vruchten, onzen hof, onze boomen, onze moeskruiden, onze bloemen...

Vader is daar gelukkig in zijnen ouden dag. Tevens heeft hij er ons ook meermalen van overtuigd, wanneer hij zeide: "Ik zou nu voor niets ter wereld de uitnodiging van bloedverwanten of kennissen aannemen om bij hen te gaan inwonen. Het is al wel, zoo lang als men nog gaan en staan kan, maar eens dat men zoverre gekomen is, dat men zich zelve niet meer kan verhelpen en door anderen moet gesleept en gesleurd worden, dan wordt het leven aller ellendigst."

Wij verlaten blijmoedig en gansch getroost het gesticht, ten uiterste voldaan van ons bezoek.

Zonder oudenmanhuis zouden vele oude menschen op Iseghem en elders in een ellendig en troosteloos leven verkwijnen. (...)

Een gevoel van innige dankbaarheid doortintelt ons hert. Een gevoel van bewondering

rijst in ons op, ja een gevoel van diepe en welgemeende erkenning en hulde aan de zuivere zelfopoffering der goede Zusters van Liefde.

*Br. Hilonius-Marthurinus
Sint Truyen, 17 juni 1909*

Terug aanpassingen

In 1913 werden er een ontsmettingsoven en een reeks stort- en andere baden ingericht voor het publiek. Ze bevonden zich langs de kant van de Kasteeldreef. Gedurende heel de oorlog werd de ziekenzaal ingericht als lazaret. In 1921 kreeg de hofstede een opknopbeurt. Vier jaar later werd er een openbare aanbesteding uitgeschreven voor een totale opknopbeurt van het rustoord. Het bestek beliep 196.295,88 fr. en voorzag in het herstellen van het middengebouw en twee zijvleugels met ruime en luchtige zalen. Namens het bestuur van het rustoord tekenden toen E. Vanden Bogaerde als voorzitter en Frederik Kerckhof als secretaris. Het werk werd aan Jules Popelier uit Ardoois toegewezen¹⁴.

De slaapzaal met alkoven.

De kapel was ondertussen door de jaren heen te klein geworden en daarom trok een bejaarde zuster van deur tot deur om

geldelijke steun¹⁵. Ondertussen was de bestuursraad met het armbestuur versmolten tot de Commissie van Openbare Onderstand (C.O.O.). De nieuwe kapel kwam er in 1928. Aannemer Ostyn uit Kachtem kon met zijn bod (107.250,51 fr.) aan de slag en op 6 februari 1928 werd de kapel ingewijd. Pronkstuk was het witstenen altaar met verguld tabernakel, uitgevoerd in gedreven koper en bekroond met een bronzen kalvarieberg. In de toekomst zouden zowel collegeleraars als paters kapucijnen er de mis lezen. De laatste aanpassingen, dit keer voor het middengebouw, werden ook in 1928 uitgevoerd, door Vandeginste en Soete uit Pittem voor 85.931 fr., dit naar de plannen van de Izegemse architect Louis Verstraete¹⁶

Op donderdag 18 mei 1933 werd het eeuwfeest gevierd¹⁷. Er waren toen 50 mannen en 30 vrouwen in het rustoord ingeschreven. Bij die gelegenheid kreeg zuster Michael de gouden medaille van de kroonorde, omdat ze al vijftig jaar in dienst was. Al vroeg in de morgen waren de bewoners van de Gentsestraat en de Kasteelstraat in de weer om boven de ingang van het rustoord de volgende spreuk op te hangen:

Vreugde vol vieren wij al Gentsstraatbewoners

Dit heerlijke Eeuwfeest van het Ouderlingengesticht

De plechtige dag begon om 9 uur met een gezongen jubelmis, opgedragen door pastoor Van Cappel. Na de plechtigheid speelden er de hele dag door radio's in de verscheidene kamers. Om vier uur had een plechtige zitting plaats. Robert Holvoet, de voorzitter van de C.O.O., had het over de betekenis van het feest. De pastoor bedankte iedereen in naam van het rustoord en ook burgemeester C. Staes uitte lofbetuigingen. De plechtigheid eindigde met het lof.

Een jaar later, in 1934, verdwenen de laatste Izegemse 'tafelieren' uit het rustoord. Dat waren meestal behoeftige mannen die in de stad werkten, maar hun middagmaal in het gesticht gebruikten.

De 'grote zaal' en de ziekenzaal.

De laatste jaren

Naast de stort- en andere baden was er ook een jarenlange dokterspraktijk. Zo hield dokter Parmentier uit Ingelmunster er een klein hospitaal voor oogheelkunde open. Later werd hij daarin gevolgd door de oogartsen Catry, Gits en De Sutter. Dokter Vanderschraeghe was in die tijd specialist voor neus, keel en oren. Hij werd opgevolgd door dokter Nelis. In 1958 verdwenen alle dokterspraktijken.

In 1952 werd het rustoord overgelaten aan de Zusters van Maria van Ingelmunster. Twee jaar later echter, in 1954, versmolten beide kloostergemeenschappen. De geestelijke bestuurder van het rustoord bleef tot in 1959 de pastoor van de Sint-Tilloparochie.

Op 3 maart 1959 werd Cyriel Jozef De Visschere de eerste aalmoezenier.

Drie maanden later, op 8 juni 1959, werd het rustoord verkocht aan gebuur en schoenfabrikant Defauw. Men mocht er wel blijven wonen tot het nieuwe rustoord klaar was. Het gebouw in de Meensesteenweg was reeds klaar in de winter van 1963-1964 en omdat de centrale verwarming in de Gentsestraat het begeven had, werden de oudjes verhuisd. De officiële opening vond slechts plaats op 18 april 1964. Sindsdien werden de gebouwen van het rustoord in de Gentsestraat gebruikt als opslagplaats voor de firma Defauw. Tot voor kort kon de dienst Telemeubel van het Sociaal Centrum er zijn meubels voor noodsituaties opslaan.

NOTEN:

- ¹ SAI, gemeenteraadszitting van 19 februari, 5 april en 13 mei 1832.
- ² SAI, doos 4, briefwisseling armbestuur 1820-1870.
- ³ Zie ook R. VERHOLLE, *Verkoping van de prinselijke goederen te Izegem in 1828*, - TM, nr. 5 (1962), 20-21.
- ⁴ Idem, p. 20.
- ⁵ Thans Kasteelstraat.
- ⁶ G.F. TANGHE, *Parochieboek van Iseghem*, p. 266 en *De Mandelbode*, 6 mei 1933.
- ⁷ SAI, briefwisseling 1831-1836.
- ⁸ J.-M. LERMYTE, *Geschiedenis van Izegem*, p. 142.
- ⁹ SAI, doos 4, briefwisseling armbestuur 1820-1870.
- ¹⁰ Idem, goedgekeurd door de gemeenteraad op 29 december 1832.
- ¹¹ J. DE VOGELAERE, *De slechte jaren 1840-1850 in het arrondissement Roeselare-Tielt*, p. 151.
- ¹² R. VERHOLLE, *Izegem vroeger en nu*, p. 16.
- ¹³ SAI, doos 4, briefwisseling armbestuur 1820-1870.
- ¹⁴ *De Mandelbode*, 27 juni en 25 juli 1925.
- ¹⁵ *De Mandelbode*, 6 november 1926.
- ¹⁶ SAI, gemeenteraadszitting van 18 mei 1928.
- ¹⁷ *De Mandelbode*, 20 mei 1933.

EEN VERLOREN GEWAANDE MUURSTEEN IS TERUG

Antoon Vandromme

1. Het beoogde doel

Tijdens de eerste wereldoorlog hadden de Duitsers in Izegem een militaire bakkerij in de gebouwen van de congregatie, juist tegenover de Sint-Tillokerk gelegen. Een bom daar zou een flinke deuk betekenen in de dagelijkse ravitaillering van de ingekwartierde Duitse troepen. Door spionage kenden de geallieerden het vaste uur waarop de broden uit de oven gehaald werden. Deze handeling verwekte een grotere verlichting in het avondduister, wat het de piloten alleen maar gemakkelijker maakte. Op 22 september 1917, tegen de avond, werd een vliegersbom geworpen op het beoogde doelwit. De bom viel echter een vijftigtal meter meer westwaarts, miste het doel en trof de westkant van de noorderbeuk van de Sint-Tillokerk. Er was heel wat stoffelijke schade.

2. De gevolgen van de bominslag

Het zware kruis dat aan de buitenmuur hing, werd op de zolder van 'De Peer' teruggevonden. Het 'Sint-Hiloniusschilderij'¹ van Van Moerbeke, aan de binnenkant van de getroffen muur, werd totaal vernield. Heel de westmuur was weggeslagen en in een puinhoop herschapen. Zelfs een deel van de noordermuur van het schip was verdwenen. Alle kerkvensters hadden geleden onder de zware luchtverplaatsing. De latere rekeningen bij de restauratiewerken waren dan ook hoog. In de noorderkruisbeuk werd ook het houten hekken dat de kruisbeukkapel van het kerschip scheidde zodanig beschadigd, dat het zelfs bij de restauratiewerken nooit meer teruggeplaatst werd. Het was een knap

stuk houtsnijwerk van de Izegemnaar Mullie, die in de Marktstraat woonde. Ook het houten altaar uit deze kruisbeukkapel werd helemaal vernietigd en in 1921 vervangen door een nieuw altaar. Het werd uitgetekend door bouwmeester Verbeke en gerealiseerd door Jules Fonteyne, die beiden Bruggelingen waren².

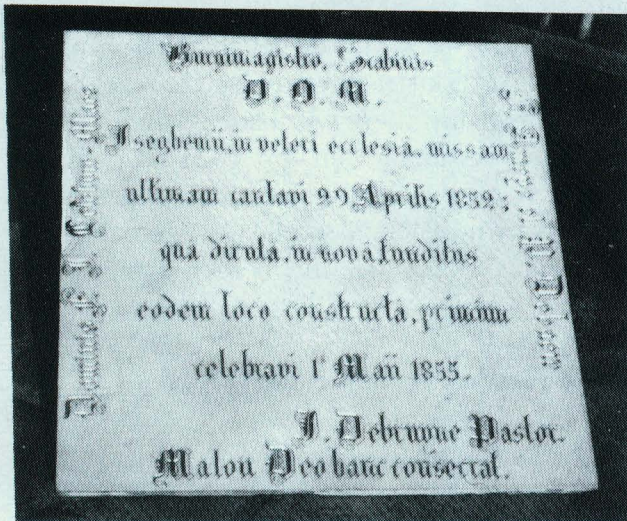
3. De verdwenen muursteen

In de fel beschadigde kruisbeuk was er ook een bijzondere muursteen ingemetseld. De steen wees de gelovigen de data aan van de laatste mis in de oude en de eerste mis in de nieuwe kerk. Die gedenksteen bleef zoek en iedereen dacht dat hij bij het inslaan van de bom was verloren gegaan. Alleen in het gedenkboek van de Sint-Tillokerk vonden we een verzorgde weergave van die muursteen terug. In dit boek, bewaard in het dekaniaal archief, werden heel het relaas van de sloping van de oude kerk en alle details van de opbouw van de nieuwe kerk opgetekend.

4. Toch niet verloren

Kort na zijn aankomst in Izegem, einde 1988, begin 1989, vond deken Decoene die steen terug op de immense zolder van de dekenij. Jarenoud stof belette eerst de leesbaarheid van de tekst. De nieuwe deken had op dat moment andere zorgen en de steen werd voorlopig opzij gezet. In de zomer van 1990 moest de steen zijn geheim prijs geven. Omwille van zijn historische waarde werd beslist de steen te bewaren. Hij werd dan ook helemaal gezuiverd en geres-

taureerd; de letters werden opgefrist met een laagje bladgoud.

5. Ter gelegenheid van ker(k)mis³

Het was met een waar genoegen dat deken J. Decoene deze steen ter gelegenheid van de volgende kermis aan het publiek wilde tentoonstellen, te meer daar deze steen precies te maken had met de eerste Izegemse kerkmis op 2 september 1855. We nemen hier de tekst over die op 23 en 30 augustus 1990 in *Kerk en Leven* verscheen en geschreven werd door deken Decoene.

Izegemkermis

Tijdens het weekend van 1-2 september vieren wij onze jaarlijkse kermis. Wij zijn er wellicht minder van bewust dat ons typisch Vlaamse woord 'Kermis' (in het Frans spreekt men van 'la kermesse Flamande') teruggaat naar kerk-mis, nl. het feest van de kerkwijding, een liturgische viering die op de hoogte stond van de hoogdagen, en die buiten de kerkmuren op feestelijke en

volkse wijze werd voortgezet: 'in choro et in refectorio' (in het koor en aan de feesttafel). Zo bestaat het Franse woord 'ducasse', teruggaande naar het Franse 'dédicace' (kerkwijding).

Ons Nederlands woord 'Kerk' heeft alles te maken met het Griekse woord 'Kuriakè', nl. het Huis des Heren. Voor de middeleeuwse mens kon dat huis niet mooi genoeg zijn. Daarvan getuigen onze oude kathedralen en onze oude geklasseerde kerken.

De kerkschatten waren als het gemeenschappelijk bezit van de middeleeuwse christen. En deze waren bestemd voor God. De moderne mens is veel meer individualistisch. Hij zal veeleer alles in het werk stellen om eigen woning te verfraaien. Hij is ook meer seculariseerd. Zijn kunst is vaak aan het religieuze onttrokken.

Onze St.-Tillokerk werd geconsacreerd op 2 sept. 1855 door de toenmalige bisschop Mgr. Malou, die dit stenen gebouw gedoopt en gezalfd heeft met chrisma op de muurpijlers, waar de twaalf kruisjes getekend staan: de twaalf apostelen, de fundamenten waarop Jezus zijn Kerk heeft gevestigd.

Vorig jaar stelden wij bij deze gelegenheid het schrijn van St.-Tillo tentoon.

Dit jaar gaan we de oude opgefriste gedenk-tegel ten toon stellen, die ons herinnert aan de laatste H. Mis gecelebreerd in de oude kerk, anno 1852, en de eerste H. Mis in de nieuwe, anno 1855.

Kerkwijdingsfeest

De voormalige kerk waarvan nog enkele tekeningen of schilderijtjes bestaan, werd gesloopt in 1852. De toenmalige pastoor Joannes De Bruyne (1831-1864) liet ons volgend getuigenis na:

"Den 21 April 1852, zynde den eersten woensdag na beloken paesschen, hebben de ondernemers der nieuwe parochiale kerk, de oude beginnen af te breken. Den 29 april heb ik er voor den laetsten keer het h. Sacrificie der misse in opgeofferd, het wierd

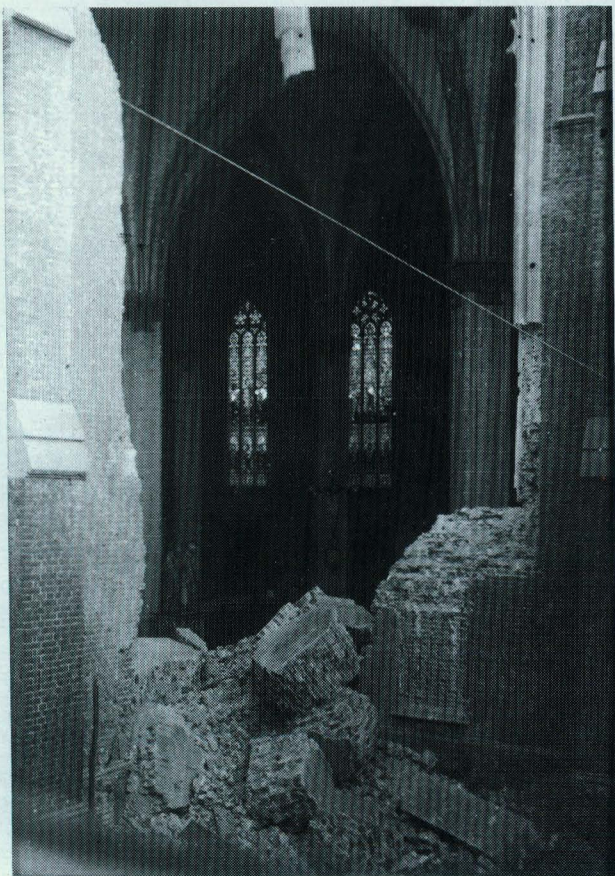
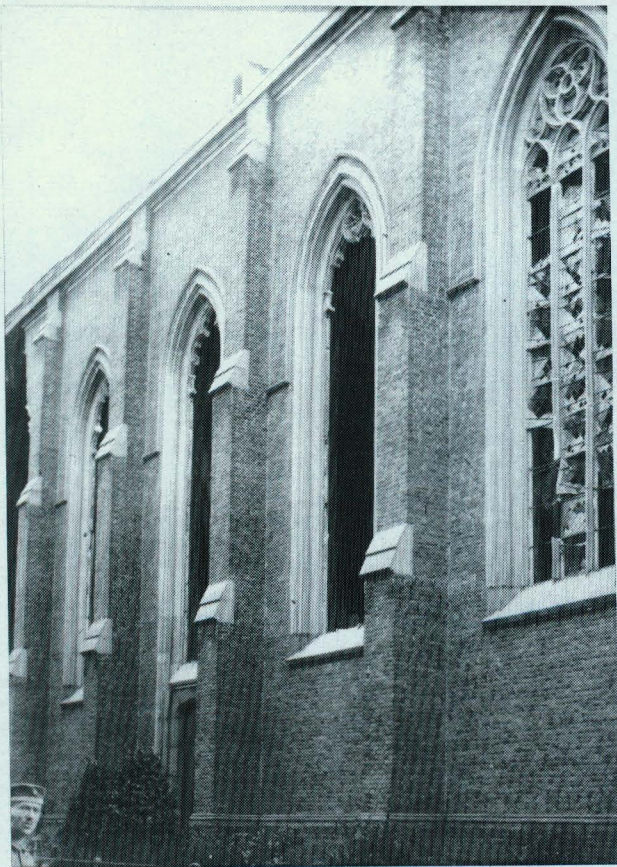

Van boven naar onder:

Glasschade aan de voorkant van de kerk.

Ook de zuidkant had veel van de verplaatsing van de luchtdruk te lijden gehad.

Glasschade aan de noordoostkant: het brandvenster van het O.L.V.-koor, de noorderkruisbeuk en de berging (nu weekkapel).

De beschadigde noordkant (linksboven).
De bres door de bom aangebracht (linksonder)

Schade in de noorderkruisbeuk (rechtsboven)
Schade aan de koorzijde (rechtsonder)

gevaerlyk er nog in te gaen. Den 15 mey waren al de muren omvergeworpen en nog den zelfden dag, zynde eenen zaterdag, om acht uren 's avonds, hebben zy de helft van de toren doen instorten, en twee dagen daarna, den maandag 17 mey 1852, is de andere helft van den toren ook omvergeworpen, zonder dat'er enig ongeluk by die gelegenheid is voorgevallen, gedurende die maend wierd' er veel gebeden en verscheyde missen gedaen, ter eere van den h. Hilonius, Patron die'er kerk op dat door zyne tusschenkomst en bescherming de werklieden van alle ongelukken in het afbreken der kerk zouden bewaerd hebben geweest. De werklieden, die de kerk hebben afgebroken, zeggen dat de kerk niet mogelyk was om breken, dat zy op verscheydene plaetsen stond om in te vallen, zoodanig dat zy bevestigen dat zy sedert lange jaren daer niet hadden durven in gaen, zelfs om misse te hooren, hadden zy geweten in wat slegten staet en hoe bouwvallig de kerk was, gelyk zy gezien en ondervonden hebben in het afbreken."

De gedenktegél, die werd heropgefrist en tentoon gesteld in onze kerk, biedt volgende Latijnse tekst:

Burgimagistro, scabinis
Dominus F.J. Lefebvre-Maes, L. Ameye
et P. Debaere
D.O.M.

Iseghemii, in veteri ecclesia missam ultimam cantavi 29 Aprilis 1852, qua diruta, in nova funditus eodem loco constructa, primum celebravi 1 Maii 1855

J. Debruyne, pastor
Malou Deo hanc consecrat

In vertaling:

Onder de burgemeester en schepenen
de heren F.J. Lefebvre-Maes, F. Ameye
en P. Debaere
D.O.M. ()*

In de oude kerk te Izegem heb ik de laatste

H. Mis gezongen op 29 april 1852. Na haar ineenstorting heb ik in de nieuwe die helemaal vanaf de bodem op dezelfde plaats werd gebouwd, voor het eerst eucharistie gevierd op 1 mei 1855 (**).

J. Debruyne, pastoor
Malou wijdt haar toe aan God.

(*) De letters D.O.M. zijn de afkorting van de Latijnse uitdrukking "Deo optimo maximo" (aan de zeer goede grote God), de klasieke formule van gewijde bidplaatsen, geïnspireerd door de Latijnse formule "Jovi optimo maximo" (aan de zeer goede grote Jupiter).

(**) Dat pastoor De Bruyne dan de eerste H. Mis in de nieuwe kerk deed, wordt ook beschreven in het "Parochieboek van Iseghem" van Kan. G.F. Tanghe (1862-'63), wat overgenomen werd door E.H. J. Geldhof in zijn werk t.g.v. het honderdjarig bestaan van de St.-Hiloniuskerk. Dan heeft deken J. Seghers van Kortrijk dezelfde kerk eerst (voorlopig) "gewijd". Maar volgens een notitie ingelast in een getuigenis van pastoor De Bruyne zelf [bewaard in het dekanale archief], zou deken Seghers in feite ook die eerste mis gedaan hebben. De gedenksteen was waarschijnlijk reeds voordien gemaakt met de naam van De Bruyne.

(***) Het zou nog duren tot 2 september 1855 duren alvorens Mgr. Malou zelf in grootse plechtigheid de kerk zou "consacrerén".

6. Een vaste plaats

De teruggevonden muursteen moet nu nog een vaste plaats in het kerkgebouw krijgen, naast de vele andere muurstenen die onze dekanale kerk rijk is⁴. Hij mag best op een plaats komen waar de gelovigen hem goed kunnen zien en lezen. En komt er nog een vertaling bij, daar de tekst in het Latijn is? We wachten af.

BIBLIOGRAFIE

- Antonius SANDERUS. *Verheerlijkt Vlaandere*. Anastatische herdruk Handzame, Familia et Patria, 1872.
- Jean-Baptiste RIETSTAP. *Amorial général illustré*. Lyon en Den Haag, Sauvegarde Historique, 1938.
- Pierre PAILLOT. *La vraie et parfaite science des armoiries* (1660). Anastatische herdruk, Parijs, Berger-Levrault, Parijs, 1979.
- Antoon Vandromme. *Izegem vroeger*. Izegem, J. Hohepied, 1989.
- Kerk en Leven*, 23 en 30 augustus 1990.

NOTEN

- ¹ Hilonius is de Latijnse benaming van Tillo. Het is pas in de jaren 1960 dat de naam Tillo de voorrang kreeg op Hilonius.
- ² De drie basreliëfs stellen voor: 1. De Boodschap. 2. De kroning van Maria; 3. De geboorte van Christus. In het antependium vinden we nog drie mariale symbolen: 1. Ivoren toren. 2. Ster der zee. 3. Lelie der zuiverheid. Cfr. Catalogo tentoonstelling *Kerkbezit & -interieur Sint-Tillokerk Izegem, 7/8 & 14/15 september 1974*.
- ³ Sedert de kerkwijding van 2 september 1855 vierden de Izegemnaren de kerkmis op de eerste zondag van september. Toen de oude kerk nog in gebruik was, gebeurde dat op de eerste zondag na Sint-Michiel (29 oktober).
- ⁴ Zie A. VANDROMME, *Muurstenen in de Sint-Tillokerk, - Ten Mandere*, nr. 50, jg. 18/1, p. 3-27, met 13 illustraties en één plattegrond.

DE KLEUTERKLAS VAN ZUSTER WALBURGE in 1927-1928

Antoon Vandromme

De klas van zuster Walburge was de derde kleuterklas van de vroegere school van de Engelbewaarder (nu de Sint-Tilloschool). Deze school werd in de eerste helft van onze eeuw bijna uitsluitend door zusters gehouden. De klaslokalen van dit schooltje waren ondergebracht in een vleugel die evenwijdig liep met de Roeselaarsestraat. Een smal gangetje, dat vanuit die straat toegang verleende tot de speelplaats van de kleuterafdeling, was gelegen ten oosten van het huis van Maurice Vierstraete, de directeur van de Vrije Vakschool. Dit huis is nu verdwenen, maar het gangetje bleef.

De klassen van de lagere afdeling lagen in hetzelfde gebouw, maar op de eerste verdieping. Om de trap en de bovenklassen te mogen betreden, dienden de leerlingen in die jaren hun schoenen uit te doen en slofjes aan te trekken. Dat moest gebeuren in een perfecte, te snijden stilte. Deze ingeoeffende gewoonte ging zo gedurende vele, vele jaren door. Op die manier werden de geboende trap en vloer perfect rein gehouden. De muiltjes die daarvoor gedragen werden hadden allemaal een vaste plaats in de schoolgang op de gelijkvloerse verdieping. De leer-

lingen die van de oostkant van de stad kwamen, konden de ingangspoort aan de Baron de Pélichystraat benutten. Die lag rechtover de vroegere Nijverheidsschool.

In de zestig jaar die over deze school zijn heengewaaid, is er ook al heel wat veranderd. De oorspronkelijke 'Weezeschool' is uitgegroeid tot een volwaardige school, met kleuter- en lagere afdeling, tesamen 19 klassen. Zelfs de algemene leiding, die decennia lang in handen was van een kloosterzuster, is sedert 1976 in handen van een leek: André Mistiaen.

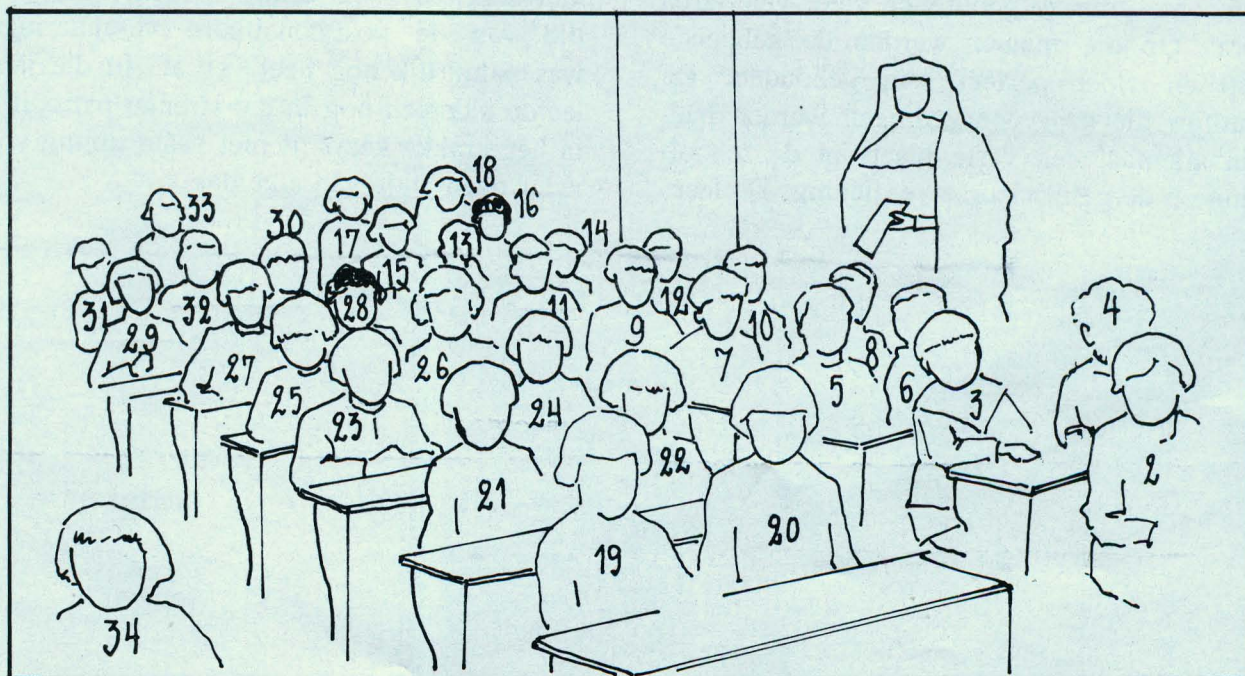
In 1927-1928 was de klas van zuster Walburge een flink bevolkte klas, waar zo'n veertigtal kleuters van beide geslachten hun eerste primitieve kennis konden aanscherpen. Dit gebeurde onder het waakzame oog en de strenge blik van de eerder statige zuster, die in die jaren natuurlijk les gaf in haar zwart kloosterkleed, zwarte kap en witte kraag. De tijd van de post-conciliaire veranderingen was natuurlijk nog heel ver af. In die jaren leefde iedereen nog in dat strenge patroon en in het strakke keurslijf met vaste timing voor ieder ogenblikje van elke dag.

Foto TERMA

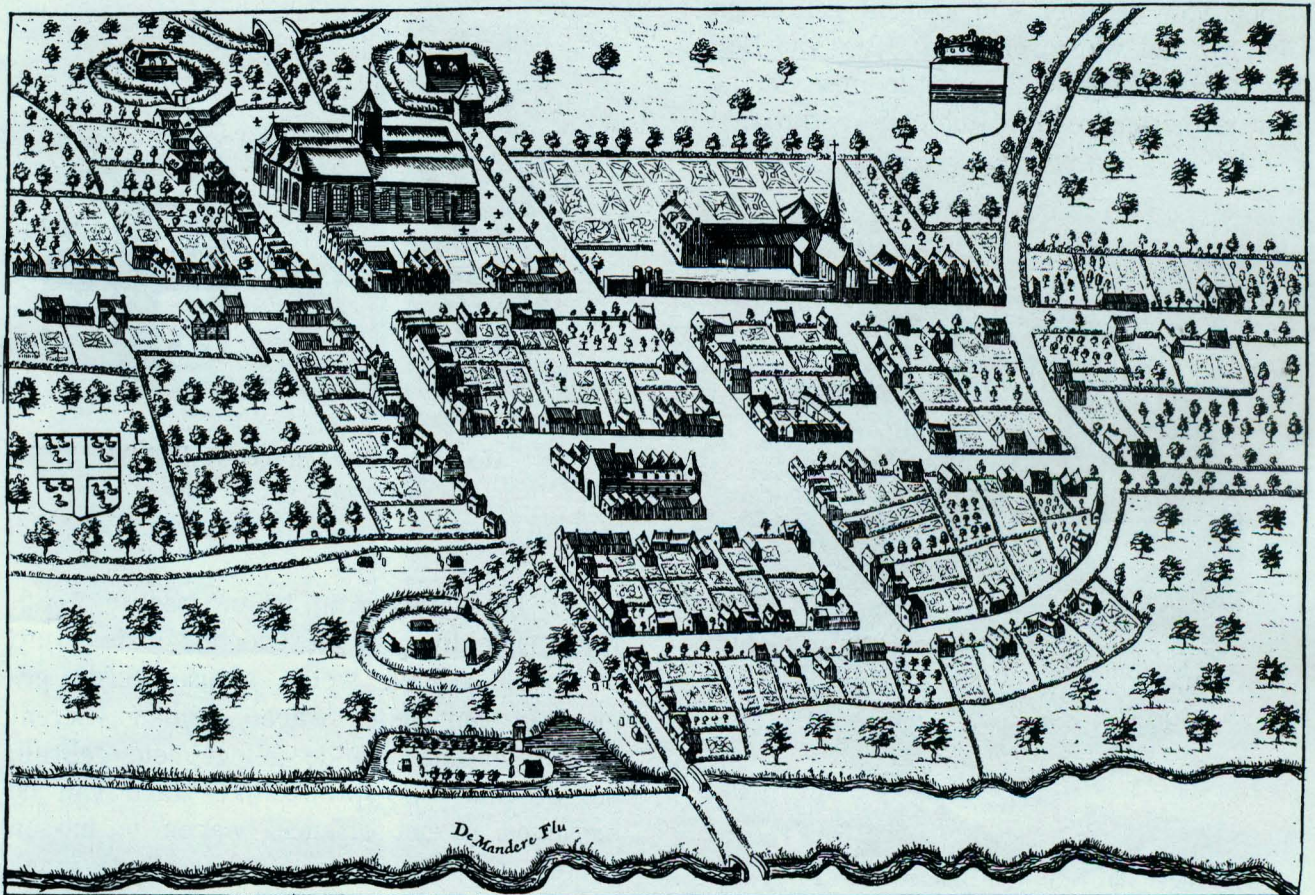
De leerlingen die in deze klas zaten, maar niet op de foto staan worden met een sterretje (*) gemerkt.

1. Roger D'Hooghe 2. Pierre Buylle 3. Etienne Sabbe 4. André Sintobin 5. Achiel Baes
 6. André Gys 7. Godfried Werbrouck 8. Pierre Verstraete 9. ? 10. ? 11. Jules Demeule-
 naere 12. Robert Demeulenaere 13. ? 14. Marie Louise Marey 15. ? 16. ? 17. ? 18. Gaby
 Neiryck 19. Monique Huet 20. Marguerite Huet (beiden waren van Parijs, maar zijn in
 Izegem gestorven en begraven) 21. Mariëtte Vuylsteke 22. Rika Wyffels 23. Agnes
 Vandoorne 24. Ivonne Cloet 25. Germaine Huyghebaert 26. Geneviève Ameye 27.
 Elisabeth Grillet 28. Adrienne Bossaert 29. Rolande Sabbe 30. Solange Declercq (van
 Brussel) 31. Jeanne Vanzielegem 32. ? 33. ? 34. Cecile Gryspeert 35. Simonne Bral 36.
 Julienne Belaen 37. Solange Grillet 38. Denise Dekeirschietter 39. Andrée Mahieu (interne
 uit Waregem).

HET HERALDISCH RAADSEL OP DE SANDERUSKAART VAN 1641

Antoon Vandromme

Izeghem

De kaart van Izegem uit *Flandria Illustrata* van Sanderus.

Het driedelig werk *Flandria Illustrata* van Antonius Sanderus (1581-1664) bevat ook een korte beschrijving van Izegem¹ en een kaart in vogelvlucht van de Izegemse binnenstad. Tot op heden is dat de oudste kaart van onze stad. Ze heeft bij vele stads-
genoten en uitgeweken Izegemnaren een

ereplaats in de woning gekregen.

Heraldisch is echter een en ander niet in orde. Op de kaart van 1641 komen twee wapenschilden voor. Ze zijn beslist onjuist voor het jaar 1641.

1. Het wapen van Izegem, links midden op de kaart

We krijgen een wapen te zien zonder de minste kleuraanduiding². De merletten³ zijn zelfs niet meer volgens de aloude orde - in zoom - geplaatst en zien er zelfs geen merletten uit. In ieder kwartier werden de drie merletten in de volgorde 2.1 geplaatst. Deze stand is volgens de normen van het wapen van de heer van Izegem geheel onjuist. Op het wapenschild uit 1238 van Boudewijn van Izegem zijn nl. de in zoom geplaatste merletten reeds duidelijk merkbaar⁴.

Het zegel van 1238 van Boudewijn van Izegem.

Die verkeerde stand van de merletten komt voor het eerst voor in *Recherche des Antiquités et Noblesse de Flandres* (1632) van Philippe de l'Espinoy, gedrukt bij Marc Wyon in Douai. Deze fout werd dan in 1641 door Sanderus in zijn *Flandria Illustrata* overgenomen. Meer zelfs, de merletten werden door zwanen met sierlijk gebogen halzen vervangen.

Tijdens de Hollandse periode kreeg

Izegem de titel van stad toegewezen. Op de akte waarin dat werd meegedeeld kwam het getekende wapen van de stad in kleur voor en werd het ook duidelijk omschreven. Wellicht hadden ze in Nederland in een *Flandria Illustrata* gegrastuind om iets over Izegem te vinden. Feit is dat in de officiële wapenschrijving de foutieve stand van de merletten werd overgenomen. Zo heeft Izegem 163 jaar met een verkeerd stadswapen uitgekapt.

Het oude (links) en nieuwe (rechts) stadswapen van Izegem

De verandering kwam pas in 1980. Naar aanleiding van de voorbijge fusies werd de vraag gesteld welke gefusioneerde gemeenten een ander wapen wilden voeren. Izegem maakte van de gelegenheid gebruik om de oude, oorspronkelijke stand van de merletten in het officieel wapen te mogen voeren. Op 28 januari 1980 werd de vraag ingewilligd: met merletten in zoom dus. Zo voert Izegem nu hetzelfde wapen dat de heer van Izegem zevenhonderdvijftig jaar geleden voerde.

2. Het wapen bovenaan op de kaart

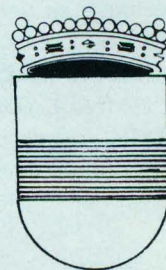
Er werden verscheidene families aangetroffen met een wapen in zilver met een dwarsbalk van lazuur⁵ (lazuur = blauw), maar geen enkele van die families had op de een of de andere manier wat met Izegem te maken. Pas in 1702 kwam daarin verande-

ring⁶. Toen de heer van Waasten overleed, maakte hij bij testament zijn heerlijkheid over aan de heer van Izegem. De heer van Waasten voerde *in zilver met een dwarsbalk van keel*⁷ (keel = rood). Zo bekeken zou er alleen een fout gebeurd zijn bij de aanduiding van de kleur, een verkeerde arcering dus. Deze veronderstelling gaat niet op! Op de kaart van 1641 stond hetzelfde wapen met dezelfde (verkeerde) kleur of arcering, maar op dat moment was de heer van Waasten nog niet geboren of hooguit een kind.

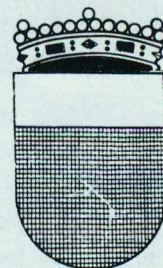
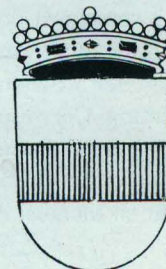
Als we dit raadselachtig wapen goed bekijken, dan kunnen we opmerken dat het deel boven de dwarsbalk en het deel eronder niet van dezelfde grootte zijn. Bij een wapen met dwarsbalk zijn de twee delen echter altijd evengroot. Zo kan verondersteld worden dat dit wapen verkeerd uitgetekend werd. Met zo'n verkleind bovendeel in zilver, kan best een 'schildhoofd' bedoeld geweest zijn. Sinds 1526 was de heerlijkheid Izegem overgegaan naar de familie Vilain van Gent⁸ en die voerde *in sabel met een schildhoofd van zilver* (sabel = zwart). Deze veronderstelling is best aanvaardbaar. Onder dit smallere bovendeel diende de tekenaar een vol zwart veld te tekenen. Op die manier zou hij bij vele zoekers heel wat tijd uitgespaard hebben.

Ter staving kan ook verwezen worden naar dezelfde kaart uit *Verheerlijkt Vlaandre* waar we op de kaart van Izegem een legende aantreffen in de rechteronderhoek en een opdracht in de linkeronderhoek. Die luidt als volgt: *Illustrissimo Domino D. PHILIPPO BALTHASARI / VILANI A GANDAVO / COMITI DE ISEGHEM. etc. / D.D. ANTONIUS SANDERUS / GANDAVENSIS*. Hier is het schild getopt met een oude gravenkroon. In 1582 had koning Filips II van Spanje Izegem tot graafschap verheven. Het graafschap Izegem werd in 1678 door Lodewijk XIV tot prinsdom verheven. Izegem bleef eigendom van de Vilains tot Elisabeth Pauline Vilain

van Gent van Merode en Montmorency in 1755 in Parijs in het huwelijk trad met Lodewijk Leon van Brancas, graaf van Laurageais. Door dat huwelijk ging Izegem over naar het huis van Brancas.

Waasten

Vilain XIII

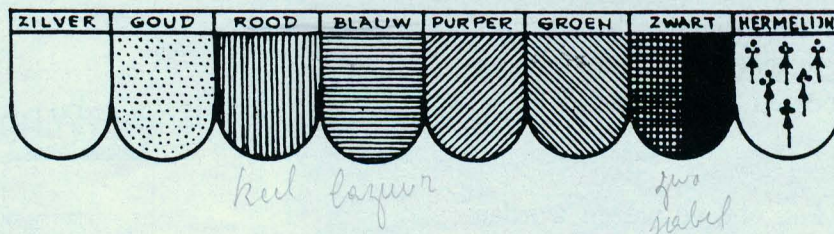
Drie wapens:
dat op de Sanderuskaart (bovenaan),
dat van de heer van Waasten (midden)
en dat van Vilain XIII (onderaan).

BIBLIOGRAFIE:

- Philippe de l'ESPINOY. *Recherche des Antiquités et Noblesse de Flandre*. Douai, Marc Wyon, 1632, p. 117.
Anastatische herdruk Handzame, Familia et Patria, 1972.
Antonius SANDERUS. *Flandria Illustrata*, 1641.
Antonius SANDERUS. *Verheerlijkt Vlaandre*. Leiden, Jan vander Deyster, Rotterdam, Jan-Daniël Beman, 's Gravenhage, Corn en Fred. Boucquet, 1735
C. PAMA. *Rietstap's Handboek der wapenkunde*. Leiden, E.J. Brill, 1961
Wapenkaart van Vlaanderen. Gekleurde en genummerde heruitgave door de familievereniging Van Waesberghe, Riemesteenweg 47, B9940 Evergem-Ertvelde, 1989.
Eug. DE SEYN. *Geschied- en aardrijkskundig woordenboek der Belgische gemeenten*. Turnhout, Uitgaven Brepols, (1948).
Jean-Baptiste RIETSTAP. *Armorial Général Illustré*, dl. I-VI. Lyon, Sauvegarde Historique, s.d.
Jean-Marie LERMYTE (red.). *Geschiedenis van Izegem*. Rumbeke-Roeselare, Concordia, 1985
Antoon VANDROMME. *Izegem vroeger*. Izegem, drukkerij-uitgeverij J. Hochepeid, 1989.
Stad Izegem, Katalogus bij de tentoonstelling "Izegem 900". Izegem, 1980.

NOTEN:

- ¹ Deze beschrijving verscheen ook in *Ten Mandere*, nr. 53 (XIX/1), p. 90.
² Daar veelkleurendruk duur was, werd al heel vlug uitgekeken naar een alternatief. Na veel tijd en moeite werd het systeem van pater Petra Sancta in 1638 als het meest aanvaardbare in heel Europa aangenomen. Wel weet men intussen dat de Vlaming Christoph Butkens in zijn zeldzaam werk *Annales de la Maison de Lynden* (1626), in Antwerpen gedrukt, al meer dan tien jaar voor pater Petra Sancta met dit stelsel naar voor kwam. Het gaat om een stelsel van arceerlijnen die in dezelfde combinatie steeds dezelfde kleuren en metalen voorstellen. De meest voorkomende kleuren en metalen zijn:

- ³ Merletten, ook meerhaantjes geheten, zijn watervogels die op eendjes gelijken. Ze worden heraldisch steeds voorgesteld zonder bek en zonder poten. Soms vindt men voorstellingen van zwanen in ons wapenschild, met bek, lange gebogen halzen en hoogopstaande vleugels. Dergelijke voorstellingen zijn zeker een foutieve voorstelling van merletten.
⁴ Zegel van Boudewijn van Izegem, A.N.P. nr. 10415 en 10415bis.
In 1980 werd door het stadsbestuur van Izegem ditzelfde zegel opnieuw uitgegeven (70 mm) als tinnen herdenkingspenning bij de feesten 'Izegem 900'.
⁵ Met name bij de families Van Belbergh, baron Bruckberg in Vlaanderen, verder bij Van Braack, Barozzi, De Mendelot, Tessin, Bioncourt, Bilried, Boeffart, Bontemps e.a.
⁶ DE SEYN, II, p. 1461.
⁷ Cfr. de in bibliografie aangegeven *Wapenkaart van Vlaanderen*, C.28, B.36, B.37.
⁸ Dat gebeurde ten voordele van Adolf Maximiliaan Vilain, die het hoofd was van de Financiën van de koning van Spanje en tevens baanderheer en pair van het kasteel van Kortrijk en gouverneur van Frans-Vlaanderen. Hij stierf in 1583.

ACTUEELTJES NR. 54 1991 in woord en beeld

Robert Leroy

De nummers met een * verwijzen naar bijgaande foto's. Met dank aan de Stedelijke Infodienst en foto Terma.

2112 - Traditioneel hield het *Izegemse stadsbestuur* zijn nieuwjaarsreceptie op de eerste vrijdag van het jaar, 3 januari 1991. Een gelegenheid om het voorbije jaar te memoreren en de blik op het nieuwe te richten. Stadssecretaris Daniël Charlier kweet zich opperbest van die taak en burgemeester Robert Vanlerberghe had vooral oog voor de toekomst. Schepen Geert Bourgeois verzorgde de vereremerkingsplechtigheid. Al met al een gelegenheid om dikwijls 'dank' te zeggen.

Het optreden van Petroesjka tijdens het nieuwjaarsconcert van de culturele raad.

2113 - Het mag wel eens vermeld dat Izegem de drukste *binnenhaven* van onze provincie heeft. Met zijn 1.028.333 ton staken we Roeselare (976.099 ton) voorbij in 1989, en in 1990 werd het verschil nog groter!

2114* - De *Stedelijke Cultuurraad* organiseerde op zaterdag 12 januari zijn tweede Nieuwjaarsconcert in het muziekauditorium. Een muzikaal hoogfeest waarvoor Salonorkest Panache en de Izegemse Balletschool Petroesjka tekenden. Jeugd en Muziek en de serviceclub Ambassadors werkten mee.

2115 - De *Germinal-senioren* huldigden hun

plus-tachtigjarigen. Ook zo werd op de vergrijzing van onze stadsbevolking gewezen!

2116 - De *Kachtemse bibliotheek Sint-Jan* werd, na veertig jaar zelfstandig bestaan, overgenomen door de Izegemse Stadsbibliotheek. Schepen Erik Vandewalle wees er in een gelegenheidstoespraak op dat in 1952 E.H. Karel Defoort aansloot bij wat in 1904 door Victor Saelen was begonnen. Mevrouw Godelieve Pruijn-Lietaert, de laatste bibliothecaris, werd hartelijk bedankt en ontving een passend geschenk.

2117 - Izegem vergeet zijn *sportieve kampioenen* niet. Op 18 januari was het een ware overrompeling in het stadhuis. Stadsbestuur

en Sportraad waren erbij om de vele tientallen kampioenen met de gouden, zilveren of bronzen stadsmedaille te belonen.

2118 - De *Stedelijke Muziekacademie* laat ook niet na jaarlijks haar laureaten te laten concerten en te huldigen. De bestuurscommissie en heel wat sympathisanten hielden eraan op 19 januari die jonge, uitstekende muzikanten aan te moedigen.

2119 - Op zondag 20 januari werden de kloosterzusters Lieve Lemarcq en Christiane Vantieghem officieel aangesteld als *parochie-assistenten* op de Sint-Tilloparochie.

2120 - Op 20 januari hield de *CVP* haar *nieuwjaarsreceptie* waarop terzelfdertijd de Emelgemnaar *Dirk Himpe* enkele van zijn prachtige houtsculpturen tentoonstelde. Heel wat volk kwam daar op af en het uitgelote kunstwerk viel te beurt aan juffrouw B. Onraedt.

2121 - Op 25 januari vond een *ACW-nieuwjaarsviering* door voor Izegem-Kachtem. Voorzitter Leo Belaen en proost *Ludwig Dubaere* voerden het woord. Een videomontage toonde heel wat archiefbeelden en de smakelijke 'verrassingsbrood'-tafel bekoorde iedereen. De 'Wedden dat...'-show zorgde voor een luimige en spannende climax.

2122 - *VSVK* voert cultuur in haar vaan en richtte een cursus '*Griekse Kunst*' in die wekelijks liep van 29 januari tot en met 26 maart. Licentiaat Frank *Baert* uit Kortrijk verzorgde deze interessante lessenreeks.

2123* - Op zaterdag 2 februari vierde de *Vriendenkring Politie* zijn 25-jarig bestaan. Firmin Demaecht leidde zijn medestichters Germ. Feys, Jer. Herman en Roger Delaere en vele andere vrienden naar de Sint-Tillokerk voor een plechtige dankmis, naar de hulde aan de oorlogsmonumenten en om 13

uur naar Nele voor een uitgebreid feestmaal. Het werd een onvergetelijke dag!

2124 - Op Lichtmis vierde *St.-Dorothea* haar jaarfeest in het teken van haar 115-jarig bestaan. Bestuurslid Ger. Vansteenkiste werd gehuldigd voor zijn 25 jaar lidmaatschap.

2125 - *De Lanteern* uit Kachtem bracht 'Volk in de winkel' van Rol. Delannoy, in regie van Alb. Vandoorne, op de planken. Dit luimig stuk lokte volle zalen en zorgde voor heel wat hilariteit.

2126 - Izegem in het *Guinness Book of Records!* Daar zorgde *André Windels*, uit de Blauwhuisstraat 38, voor. Hij maakte in opdracht van J. Coppé uit Zandhoven en met de steun van de firma Driegelinck, een manschoen van 2,35 meter lang en 53 kg zwaar. Er zit 65 voet boven- en 75 voet onderleder in en twee croupons van samen 9,5 kg. En maar liefst 400 uur werk! De veter is 6,2 meter lang.

2127 - Op zaterdag 2 en zondag 3 februari had in de zaal Iso een *alternatieve Infobeurs* plaats waarop heel wat belangstellenden afkwamen om nader kennis te maken met een aantal disciplines die in de esotherische sfeer liggen: astrologie, handlezen, kaartleggen, pendelen, natuurgeneeswijzen en -voeding, magnetisme, enz.

2128 - *Chris Verbeke* zorgde voor de tekst van het *Pekkerslied*, dat *Johan Herman* op muziek zette. De plaat met het lied werd verkocht ten voordele van Kom op tegen kanker. Een bewijs dat de Pekkersgilde het ook meer dan ernstig kan nemen!

2129 - De *Stedelijke Derde Wereldraad* koos haar eerste voorzitter in de persoon van *Benoit Sintobin*. Die verdiende al zijn sporen in de werkgroep Ontwikkelingssamenwerking. Samen met zijn 40 raadsleden hoopt hij gunstig te mogen en te kunnen inspelen op

Op zaterdag 2 februari 1991 vierde de Vriendenkring van de Izegemse politie zijn zilveren jubileum.

Bertrand Nolf (links) stelt zijn schuttersboek voor. Naast hem v.l.n.r. president Jacques Vandemoortele, drukker José Hoche pied en voorzitter van Ten Mandere, Jean-Marie Lermyte

Het Gymgala van De Rode Ster werd opnieuw een topper.

alle materies van ontwikkelingssamenwerking.

2130 - Ook *MAC* vierde haar clubfeest en beloonde haar beste atleten met een wisseltrofee of ereplakket. José Dhaene werd gevierd voor zijn 32 jaar lidmaatschap en 20 jaar secretariaat.

2131 - Drukker-uitgever *José Hochepped* laat zich niet pramen om een werk uit te geven. Zo liet hij o.a. *Irak, tussen Tigris en Eufraat* verschijnen, een werk van mevrouw Rita Hameeuw-Van de Ghinste uit Moorslede. Zij kon op het nippertje dat land ontvluchten en werd op de valreep niet gegijzeld.

2132 - De *NSVO-cross* ging ondanks het feit dat de mist spelbreker wilde spelen, toch door en werd zelfs een voltreffer. Meer dan 700 deelnemers zorgden voor heel wat animo!

2133 - Op 7 februari lag heel Vlaanderen onverwacht onder een prachtig sneeuwtapijt. Schaatsers en liefhebbers van sneeuw konden hun hartje ophalen!

2134 - Op 10 februari overleed *Julien Demeurisse*, gepensioneerd meester-schoenmaker en de laatste thuiswerker. Onrechtstreeks hielp hij bij de start van ons schoeiselmuseum. Hij was een fijn vakman, bleef ruim vijftig jaar bestuurslid van de BGJG en was de vader van onze archivaris André.

2135 - Op 23 februari bracht *Dichterbij* Bart Cafmeyer naar onze stad, met zijn nieuwste creatie: 'Omtrent het theater', met muzikale begeleiding van Ludwig Delecluyse; een ludieke zoektocht achter de schermen van het toneel met alle betrokkenen, van acteurs tot souffleur, publiek enz. Het werd een topper.

2136 - Dat de aanhouder wint, bewees de wakkere *wijkraad van de Mol*. De verkeerslichten voor een veilige oversteekplaats op de

N36, ter hoogte van de Mol- en Abelestraat, komen er!!

2137 - Op zaterdag 23 februari vond het *bloedgeversfeest* plaats in zaal Iso. Bij die gelegenheid ontvingen Willy Feys en Rafaël Boone de gouden erkentelijkheidsmedaille (80 bloedgiften). 44 mensen kregen het erkentelijkheidsdiploma voor 10 bloedgiften, 27 anderen ontvingen een legpenning voor 25 giften, het bronzen ereteken ging naar 16 mensen en 15 donors werden met zilver bedacht.

2138 - Op vrijdag 1 maart vond in zaal Iso de benefietavond '*Izegem helpt Roemenië*' plaats. Het werd een groot succes en alle bijeengegaaarde hulp in goederen en geld ging effectief naar noodlijdende Roemeense kinderen.

2139 - Op zaterdag 2 maart mocht *NSB-Izegem* het statutair congres organiseren, een gebeurtenis van belang, met massale opkomst. Ten bewijze: een 230-tal aanwezigen zaten aan het banket. H. Mis, optocht, hulde bij de monumenten en congres werden alle druk bijgewoond. Om hun grote verdiensten werden Maurice Vandommele (gekozen tot nationaal beheerder voor de provincie West-Vlaanderen), Roger Devos, Henri Verfaillie en Roger Vanrenterghem gehuldigd.

2140 - Op initiatief van de *Culturele Centrale* van het ABVV werd van 2 tot 10 maart in het stadhuis de expo '*Kunstenaars van eigen bodem*' georganiseerd. Deze keer kwamen Hendrik Demeulenaere (beeldhouwwerk), Liliane Madou en Roger Pattyn (beiden schilderwerk), Cécile Vandoorne (poëzie en kleuretsen) en Els Gheysen (pasteltekenen en olieverfschilderen) aan de beurt.

2141 - In Kachtem vierde de *KVLV* haar diamanten jubileum op 3 maart. Algemeen proost van de Boerenbond Debergh ging voor in de plechtige eucharistieviering, sa-

men met de diocesane proost P. Dejonghe en plaatselijk proost pater H. Deceuninck, plus gewezen proost pater Godfried Plets en diaken Adriaan Timperman. In zaal Hoor-naert voerden voorzitter Lena Vanneste en streekverantwoordelijke Hilde Moerman het woord. Na de feesttafel kwam volkszanger Frans Jacobs aan de beurt, die de aanwezigen wist te verlokken tot meedoen.

2142 - Het *Kachtems Rustoord* heeft een nieuwe aalmoezenier in de persoon van de dominicaan *Gabriël Syx*. Hij volgt de priesters Schotte en Dewulf op. De nieuwe aalmoezenier is een oud-missionaris die in Zaïre een rijkgevoeld zendelingenleven achter de rug heeft. Om gezondheidsredenen kwam hij in 1990 naar huis. Het gemeentebestuur, de zusters en de bewoners van het Sint-Vincentiusrusthuis heetten hem van harte welkom.

2143 - Op woensdag 6 maart gebeurde te Izegem een niet alledaags ongeval: een 7 ton zware vuilnisophaalwagen schoot plots door het straatdek, hoek Roeselaarsestraat en Mandelstraat, en kwam terecht in een meer dan 1 meter diepe put. Gelukkig geen slachtoffers!

2144 - De heraanleg van de *Melkmarkt* komt goed op gang. Het plan laat een sfeervol plein zien met centraal de zeer oude beuk, zuidelijk de monumenten en tussenin een groot schaakbord. De omringende paden en parkeerplaatsen worden heraangelegd en de nieuwbouw aan noord- en westkant omkaderen het geheel op een zeer mooie wijze.

2145* - Op 8 maart was het feest bij de *Bosseniersgilde* van St.-Barbara. In het kader van hun 375-jarig bestaan werd in de gemeenteraadszaal de publicatie *De Bosseniersgilde St.-Barbara in Izegem 1615-1990* voorgesteld door Jean-Marie Lermyte, de voorzitter van Ten Mandere, en auteur *Bertrand Nolf*. Het werk verscheen afzonderlijk en als

dubbelnummer van Ten Mandere.

2146 - Izegemnaars vieren gaarne feest! Ook het *NCMV* bleef niet ten achter. Met Halfvasten was het zover en bij die gelegenheid werden volksvertegenwoordiger André Bourgeois en de bestuursleden Raymond Werbrouck, Alberic Deprez en Gabriël Eeckhout gehuldigd. Het voltallige bestuur, proost H. Doom, arrondissementeel voorzitter Staf Planckaert en nationaal voorzitter Watteeuw waren van de partij.

2147 - Op zaterdag en zondag 9 en 10 maart was de Izegemse Sporthal te klein. De nationale gymnasten aangesloten bij de Socialistische Turnbond troffen er elkaar. *De Rode Ster*, organisator, toonde zich van haar beste kant: Patrick Samyn (senior heren), Els Terryn (senior dames) en Eveline Degrendele (junior dames) werden nationaal kampioen. Tania Vroman en Caroline Verschoot ontvingen hun jurylid-brevet.

2148 - De expo '*Industrieel Erfgoed in Vlaanderen*' opende op 15 maart. Deze tentoonstelling toonde heel wat regionale industrieel-ambachtelijke sites verrijkt met belangrijke Izegemse stukken uit de collectie van onze musea en uit de privéverzamelingen van P. Vangroenweghe en Luc Strobbe. Heel wat geïnteresseerden kwamen hierop af.

2149 - *Mandelgalm* bracht op 15, 16, 17 en 24 maart 'Suiker' van Hugo Claus voor het voetlicht. Luc Maertens regiseerde dit rauw-realistisch stuk met brio. De vertolking was prima en het opgekomen publiek spaarde zijn applaus niet.

2150 - Op zondag 17 maart ontving *Jeanne Saelen-Putzeys* uit de handen van Ann De Roeck-Isebaert, nationaal ondervoorzitter van de BGJB, de gouden medaille en oorkonde van de Bond, omdat zij 40 jaar bestuurslid was.

2151 - De KVG vierde haar 40-jarig bestaan. Meester Vercruysse zaliger startte ermee in 1951 en Gerard Leenknecht was de eerste voorzitter. Nu is de Izegemse afdeling flink gestructureerd en streeft met haar leden naar echte integratie in de huidige moderne samenleving.

2152 - De lagere afdeling van het *Sint-Jozefscollege* bouwt aan een mooie traditie en kwam op 21 maart weer op de proppen met het spetterend spektakel 'Pas op kleine!' Ruim 1000 mensen genoten volop van het spel gebracht door ruim 260 kinderen o.l.v. een creatief en actief korps.

2153 - *Hermes* kwam op 23, 24 en 29 maart op de planken met 'De Mandarijntjeskamer' o.l.v. regisseur Eric Debeyne. Met zijn zestienen brachten acteurs en actrices een puike opvoering met verrassende wendingen, onverwachte ontknopingen en pittig spel. Het was een lust voor de vele, vele toeschouwers.

Pieter Deriew

2154* - *Pieter Deriew* ging einde maart met pensioen en verliet de directeurszetel van de

Stedelijke Leergangen. 27 jaar lang gaf hij het beste van zichzelf aan de school. Hij slaagde erin dit stedelijk instituut een uitstraling te bezorgen die velen ons benijden. De man met het vlinderdasje zorgde ervoor dat zijn opvolging zeker geen sinecure wordt!

2155 - Na meer dan 20 jaar voorzitter te zijn geweest van de *Izegemse Batjes*, gaf *Gabriël Eeckhout* de fakkel door aan de jongere generatie. *Bart D'Artois* uit de Kerselaarstraat zal voortaan deze commerciële organisatie voorzitten en leiden.

2156 - Izegem mag zich verheugen, want in de toekomst komt er *meer groen*: een binnestadse verbinding Ter Wallenstraat-Gentsestraat en *een bos* van 5 ha aan de Merelstraat; dit althans als de begroting 1991 kan en mag uitgevoerd worden!

2157 - Het *VTI- Izegem* is nu een nieuwe bestuurscommissie rijk, dit in overeenstemming met de wet. 21 personen uit het bedrijfs- en socio-cultureel milieu en 9 afgevaardigden uit het VTI maken er deel van uit. Dit kan niet anders dan nieuwe impulsen geven aan het instituut, ten bate van de school, de leerlingen en de Izegemse bedrijfsweld.

2158 - Op vrijdagavond 5 april bezocht staatssecretaris Leona Detiège (SP) onze stad. Ze werd ten stadhuize ontvangen en gaf nadien een voordracht over 'Pensioenen' voor de CSC.

2159 - Op zaterdag 6 april ging op Wallemotte de jaarlijkse *Boomplantingsdag* door. Die Boose en de Scouts zorgden voor hulp en animo.

2160 - Onze toneelwereld draait op volle toeren. De *'Overwinders in Eendrachtigheid'* mikten hoog met 'Lieve vrienden' van de Amerikaanse auteur Reginald Rose. Jan Vercruysse kneedde zijn spelers zó dat een

laire gymshow 'Euro-Gyngala '91'. Het werd een wervelende, fantastische avond, waarin keurturners, oudere en jongere leden, buitenlandse gasten, toneelacteurs en zusterafgevaardigden het beste van hun kunnen toonden.

2171 - Het Paasconcert dat *Die Boose* op 30 april bracht samen met het Engelse Holme Valley Choir uit Holmfirch kende een ongehoord succes. Deze hoogstaande prestatie lokte heel wat sympathisanten die beide koren met een enthousiast en daverend applaus bedachten.

2172 - De heemkundige kring *Ten Mandere* organiseerde een uitstap naar het schoenenmuseum in Waalwijk en naar 's Hertogenbosch op 1 mei. De reis bleek een meevaller en die bijval deed besluiten dit initiatief in de toekomst te herhalen.

2173 - De *Izegemse SP* vierde opnieuw haar 1 meifeest met optocht en vergadering. Niettegenstaande het fris weertje waren toch heel wat fervente kameraden van de partij om te luisteren naar burgemeester Robert Vanlerberghe en voorzitter Frank Duhamel.

2174 - *Izegems tweede kroegentocht* op vrijdag 3 mei, met zijn zestien deelnemende gelegenheden, kende een groot succes. Heel wat volk was op de been en dit zelfs tot in de kleine uurtjes.

2175 - Na omzeggens een halve eeuw inzet en dienstbaarheid voor het *Rode Kruis*, nam *Marcel Christiaens* afscheid. Hij ontving terecht de Gouden Medaille met 2 baguetten.

2176* - Het *Izegemse ACW* vierde 100 jaar Rerum-Novarum op een waardige wijze. Donderdag 9 mei begon met een plechtige jubelmis in de Sint-Tillokerk, waarin proost Ludwig Dubaere voorging. Tijdens de mis wijdde de proost de nieuwe vlag van de Koninklijke Harmonie Leo XIII, ontworpen

door Leo Belaen. Peter was Frans Vroman en meter Mauricette Deblauwe. Na de mis volgde een optocht naar de Gilde, waar Leo Belaen de aanwezigen verwelkomde en *Jean-Marie Lermyte*, auteur van *Geworteld en vertakt*, de feestrede gaf. Na de middag had een tuinfeest plaats in Wallemote, met o.a. de bekendmaking van de 25 winnaars (uit ruim 800 inzendingen) van de tekenwedstrijd en het optreden van een Urbanus-imitator. Een gezellig samenzijn met koude schotel, terwijl het duo Eddy Albrecht voor heel wat aangename muziek zorgde, besloot deze prachtdag.

2177 - Op zaterdag 18 mei bracht *Wim Belaen* (klarinet) zijn avondvullend eerste soloconcert voor een enthousiast en talrijk opgekomen publiek. Iris Deblaere begeleidde hem aan de piano.

2178 - Op zondag 26 mei had overal in Vlaanderen, de eerste '*Dag van het Park*' plaats. Die begon in Izegem om 5 uur 's morgens met een buiten verwachting talrijk bijgewoonde dauwtrip o.l.v. natuurgids Piet Desmet uit Roeselare. Om 9.30 uur werd het domein Wallemote verkend o.l.v. de Izegemse leraar en natuurgids Marc Maertens. Een uur later kwam de jeugd aan bod met een toneelopvoering o.l.v. Erik Vantomme. Het jeugdemsemble van de Congregatieharmonie verzorgde het aperitiefconcert.

2179* - De *zesde openluchtmarkt op de Paterswijk* was weer een schot in de roos. De 'oldtimers'-rally kende een onverhoopt succes. De massale volkstoeloop en de vele standhouders zorgden voor een toffe dag. Voorzitter Michel Cauwelier mocht er terecht trots bijlopen!

2180 - Voor de dertiende keer organiseerde de *Lionsclub* van Izegem een wedstrijd om de taalvaardigheid in het Frans te bevorderen. Drie scholen namen deel met laatstejaarsleerlingen. Sophie Deprez (Sint-Jozefs-

gaaf, emotierijk geheel opgevoerd werd op 6, 7, 12 en 13 april. De enorme bijval was voor de spelers en het bestuur een gedroomde steun en aansporing om zo verder te werken.

2161 - Binnen het domein van de paters Capucijnen, aan de kant van de Mentenhoekstraat, openden de cafetaria '*De 3 ghesellen*' en de boetiek van religieuze voorwerpen en boeken '*Tau*' hun deuren. Het zijn twee mooie initiatieven van De Harp die veel bijval verwerven. 14 april was alvast een succesvolle openingsdag.

2162 - Op 13 april traden de *Roodkapjes* op voor hun ouders en sympathisanten. Het was een fel gesmaakt optreden met een reuze-aantal deelnemers.

2163 - *Zuster Constance* vierde haar diamanten kloosterjubileum in het Kachtemse Sint-Vincentiusruithuis. Zij werd op 1 oktober 1906 geboren en werd op 14 april 1931 geprofest. Ze werkte 42 jaar lang als be-waakster en verpleegster in de vrouwengevangenis in Brugge. Sedert 2 juli 1975 verblijft ze in Kachtem.

2164 - Op zaterdag 20 en zondag 21 april vond in de Stedelijke Bibliotheek een enige '*Dag van de Postzegel*' plaats. Het was een opzet van de KVBP. Heel wat bezoekers kwamen hierop af. We leerden er o.a. dat Izegem in 1836 met een postkantoor (nr 63) startte. Heel wat leden bekoorden met hun uiterst verzorgde collecties en thema's.

2165 - Van 20 tot 28 april ging in de expo-zaal van de *Stedelijke Leergangen* een overzichtstentoonstelling '*25 jaar sierkunsten*' door. De bedoeling was een hommage aan de afscheidnemende directeur, Pieter Derieuw. Geert Devos en Nicole Buyse waren de motor achter deze uiterst geslaagde manifestatie die uitsluitend werken exposeerde van leerlingen en oud-leerlingen.

2166 - Op 21 april vierde de studentenclub *Moeder Izegemse* haar vijftigste verjaardag. Na een mis en receptie in het college en een ontvangst ten stadhuize, had een banket plaats in het kasteel Het Blauwhuis. De sprekers over de hele dag waren prof. dr. Dillemans, rector van de KUL, Gerard Vandenweghe, directeur van het Sint-Jozefscollege, dokter Gasquet, burgemeester Robert Vanlerberghe, advocaat Franz Vansteenkiste, dokter Julien Valcke en prof. dr. Ludo Beheydt. Een bijzondere hulde werd gebracht aan dokter D. Noyez, stichter van de club.

2167 - Op zondag 21 april werd het *Pekkerspad* ingewandeld en kon men nog een bezoek brengen aan de '*Pekkerskunsten*' in het stadhuis. Verleenden daaraan hun medewerking: Leo Belaen, Raf Werbrouck en Marc Claerhout.

2168 - De liefhebbers van romantische klaviermuziek kwamen aan hun trekken op vrijdag 26 april, toen David Steinbergh (echte naam Samuel Schelstraete), Menenaar van geboorte, optrad in het Stedelijk Auditorium. Deze pianist trad reeds op voor de koninklijke familie. Zijn medewerkers waren Bernard Dewulf, Alain Verriest, Gino Kesteloot en Carloconi. De bijval was enorm.

2169 - Op vrijdag 26 april had in de Emelgemse *Sint-Pieterskerk* het felgesmaakte achtste concert plaats in het kader van het *Festival van Vlaanderen*. In het eerste deel brachten Lindy Vanden Bark (fluit) en de Poolse Hanna Grociak charmerende, romantische muziek, terwijl in het tweede deel het Zulanski Trio met Peter Himpe en Marc Van Hoorick (klarinetten) en Serge Vermunicht (fagot) met 2 Divertimento van Mozart voor een andere klankkleur zorgden. Deze uiterst geslaagde muzikale avond maakte velen gelukkig.

2170* - Op zondag 28 april zorgde De Rode Ster voor de unieke, originele en spektaku-

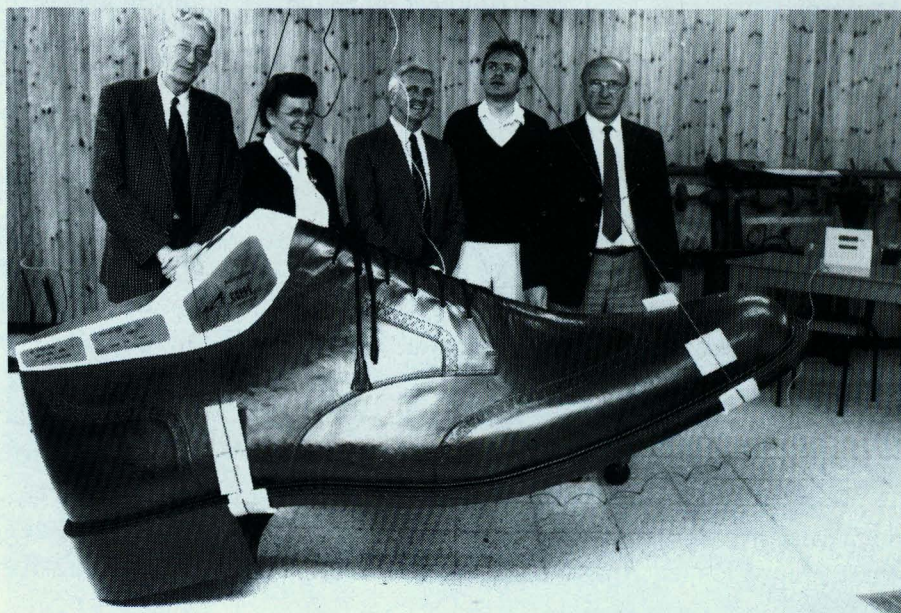
100 jaar Rerum Novarum en een
nieuwe vlag voor de Koninklijke
Harmonie Leo XIII.

Veel volk tijdens de openlucht-
feestmarkt op de Paterswijk.

André Windels maakte een record-
schoen.
V.l.n.r. de maker en zijn vrouw,
conservator Raf Vandenberghe van
het schoeismuseum en de deskun-
digen Callewaert en Vercruysse.

college) ontving de Prix d'Excellence.

2181 - De *Izegemse Bouwmaatschappij* verwezenlijkte een mooie renovatie: de vroegere conciërgerie en refter van de oude stadschool werden omgebouwd tot vijf gerieflijke appartementen, die betrokken werden vanaf 1 mei. Aldus werd een stukje patrimonium voor verkrotting behoed.

2182 - De jaarlijkse *tuinfeesten van het Rustoord en Ten Bos* kenden, ondanks het tegenvallend weder, toch een bevredigende opkomst. De kaarters bleven maar afkomen en op zondag 9 juni waren bar en tearoom te klein voor de talrijke bezoekers. De groep 'Fantasia de la Noce' zorgde voor de ambiance!

2183 - *Radio UFO* werd vanaf 1 juni vervangen door *Radio Sympatiek* en dit op 107,6 MHz. Koen Beernaert van Kachtem startte de nieuwe zender op.

2184 - Een niet alledaags jubileum: *briljant* in de Camiel Ameyestraat! *Staf Olivier en Alice Perneel* vierden hun 65-jarig trouwfeest. Hij werd geboren op 25 maart 1903, zij op 7 juni 1898 en ze trouwden op 5 juni 1926. Staf was jarenlang de vaandrig van de Civiele Bescherming. Bij hun ontvangst ten stadhuize was die vlag dan ook present. De jubilarissen hebben drie kinderen, zes kleinkinderen en zeven achterkleinkinderen.

2185 - Izegem mag kroonhalzen: met *Jan Michiels* kent onze stad - na Frans Brouw - voor de tweede maal een laureaat in de *Koningin Elisabethwedstrijd voor piano*. Getuigt dit ook niet van het hoogstaand peil van onze Stedelijke Muziekacademie?!

2186 - Mevrouw *Vera Turpyn* kreeg de 'Gouden Meeuw' op de goud dag van het AWT in Oostrozebeke, voor haar vertolking van Malou, de vrouwelijke rol in 'Suiker' van Hugo Claus, opgevoerd door Mandel-

galm.

2187 - De oude *borstelfabriek Devoldere* in de Stationstraat wordt weldra een woonblok. Gelukkig blijft de voorgevel bewaard. In principe komen er acht woningen voor jonge gezinnen met minstens drie kinderen.

2188* - De *Izegemse batjes* kenden een 'weer-wonder': na een bar slechte zaterdag (15 juni) kwam er een warme zonnige zondag die alles goed maakte en zorgde dat een zee van volk door de Izegemse straten kolkte. Pionier Gabriël Eeckhout werd als scheidend Batjesvoorzitter gehuldigd. De 'grootste schoen' was een attractie op zich.

2189 - Tijdens het weekend van 15 juni werd *Nico Deleersnijder* uit de Arenbergstraat laureaat-modeontwerper van het Vormingsinstituut te Roeselare. Zijn droom: eens een eigen herencollectie mogen presenteren.

2190 - Op vrijdag 14 juni werd het tweede deel van de *Kokelarestraat* officieel heropend. Deze straat oogt nu bijzonder fraai, laat geen snelheidsraces toe en is modern functioneel, zoals het past!

2191 - Op 24 juni zegende monseigneur Eug. Laridon de nieuwe Kachtemse *Sint-Jansbedeweg* in, met zeven staties van de hand van de Schotense beeldhouwer Pierre Opsomer. Diaken Adriaan Timperman kende een glorie dag en de overtalrijke bedevaarders bewezen nog maar eens dat Kachtem en Sint-Jan onafscheidelijk zijn!

2192 - Tijdens het weekend van 24 juni vierde de *Landelijke Gilde haar eeuwfeest!* Dit gebeurde op de hoeve J. Desimpel. H. Mis, barbecue, wandelzoektocht, landbouwexpo, koffiebar en avondoptreden met Jacques Vermeire en L. Verscheure, het kende allemaal succes. Om het met korte en weinig woorden te zeggen: een eeuwfeest dat waardig en extra-feestelijk door alle leden en zeer

veel sympathisanten werd gevierd.

2193 - Het is inderdaad om fier over te zijn: een zestal Izegemse jongeren die op muzikaal gebied meer dan markwaardig presteerden. *Wim Belaen* behaalde aan het Conservatorium van Gent het hoger diploma voor klarinet en het hoger diploma voor kamermuziek. *Kris Denys* behaalde een eerste prijs voor notenleer, een eerste prijs voor saxofoon en een getuigschrift voor transpositie en hogere analyse. *Marc Kerckhof* behaalde het hoger diploma kamermuziek te Gent en ontving in Rotterdam het diploma Uitvoerend Musicus. *Petra Vermote* behaalde te Gent o.a. de eerste prijs gitaar en de eerste prijs kamermuziek, harmonie en notenleer. *Annie Vermote* volgt in de sporen van haar zus en behaalde in de Muziekacademie in Izegem het diploma uitmuntendheid B voor gitaar, maar ze werd tevens met onderscheiding verpleegster. *Myriam Couvreur* tenslotte behaalde de eerste prijs zang aan het conservatorium van Gent; ze trad reeds op met Panache en Koen Crucke.

2194 - De *Emelgemse Feesten* kenden een droog verloop: de hemelsluizen bleven dicht en zo beleefden de Emelgemnaars een weergaloos weekend vol niet-eindigende activiteiten: show, barbecue, landbouwmarkt, aperitiefconcert, kroegentocht, plechtige mis, enz. enz. Ze kennen er wat van in Emelgem!

2195 - Aansluitend bij de Emelgemse Feesten vond er ook een *Hobbytentoonstelling* plaats, ingericht door de BGJG. Op vrijdagavond 28 juni werd ze geopend en 16 exposanten lieten het beste van hun kunnen bewonderen. Iedereen stond verstomd dat zoveel artistiek talent verborgen zat in de gemeente!

2196 - De *Stedelijke Leergangen* namen een flinke start onder hun nieuwe directeur. *Hendrik Willaert* heeft sedert 1 juli het roer in handen. Met de ervaring die hij heeft als

leraar aan de Stedelijke Muziekacademie en zijn cultuur-gerichtheid zal hij er zeker in slagen het hem toevertrouwde werk verder uit te bouwen ten bate van zijn massa leerlingen en van onze stad. Stippen we ook aan dat de nieuwe directeur bestuurslid is van onze keemkundige kring Ten Mandere.

2197 - Het klinkt wat raar, maar op 6 juli vierde Izegem *11 juli!* Alles verliep te Kachtem, met een mooie aangepaste eucharistieviering, een muzikale optocht door de gemeente en een vol programma in de parochiezaal. De uitslag van de wandelzoektocht werd meegedeeld, er volgde een barbecue en het optreden van 'Zakdoek' uit Vilvoorde. De feestrede werd uitgesproken door oud-Izegemnaar Koen Baert, secretaris van het IJzerbedevaartcomité.

2198 - Het *Tweede Kindervolksdansfestival van Vlytigh ende Boos* werd een grandioos succes. Vier uur lang duurde het spetterend dansfestival waarin vooral de Russen de toon aangaven.

2199 - De *24-uren van Izegem*, een organisatie van IVAC, lag overhoop met de weergoden. Ondanks donder, bliksem en regen, kwam het toch tot een sportieve happening. Winnaar werd de Rus Vladimir Konoplev met 218,446 km. Onze Rudi Cottigies leverde met 151,164 km een meer dan behoorlijke prestatie!

2200 - Op maandag 22 juli overleed een zeer gekende Izegemse politieke figuur: *Jozef Tytgat*. Hij was 82 jaar en gedurende 30 jaar schepen van onze stad. We kenden hem als stichter en bezieler van de Stedelijke Culturele Raad, het Stedelijk Feestcomité, het Groencomité, voorzitter van het Verbond van Volkstuinen en penningmeester van de kerkfabriek van Sint-Tillo. Hij zal een markante figuur blijven in de Izegemse geschiedenis.

2201 - De laatste dagen van juli en begin

augustus was *Die Boose* te gast in Hongarije, meer bepaald in Miskolc, de tweede grootste stad van het land. Het werden zware, maar heerlijke dagen en het was de moeite waard te kunnen optreden voor tienduizend mensen!

2202 - *G. Vancanneyt*, de directeur van het VTI, ging met 1 september 1991 met pensioen. Hij was elf jaar lang directeur en opvolger van E.H. Parmentier. Hij moest het VSO ondergaan en verloor zo twee studie jaren ten voordele van de Middenschool de Pélichy. *Hendrik Vandromme* werd zijn opvolger. Hij kan zeker rekenen op de medewerking van alle oud-collega's; hij komt immers uit hun midden, kent hun verzuchtingen en het reilen en zeilen van het instituut als niet een!!

2203 - Izegem vierde zijn negende *honderjarige*: *Silvia Roose*. Die Boose, het stadsbestuur, de stedelijke bevolking en het Maria Rustoord hebben er een hoogfeest van gemaakt.

2204 - De *tweede alternatieve Infobeurs* te Izegem vond plaats op 12 en 13 september. Ze kende het verdiende succes en de inrichters mochten zich zelfs verheugen in de belangstelling van VTM!

2205 - Op zaterdag 21 september vierde de Izegemse afdeling van *Ziekenzorg* zijn 'twin-tigjarig bestaan'. Het werd een heuglijke dag vol zon en dank, een dag vol glorie voor voorzitter *Jacques Vandendriessche*.

2206 - *Didier Vandeputte*, SP-gemeenteraadslid, werd op 2 oktober benoemd tot privé-secretaris van minister Eric Derycke. Hij werd hoofdzakelijk belast met dienstbetoon.

2207 - Pastoor *Albert Maertens* van Emelgem ontving de 'Pekkers-award' voor zijn jarenlange inzet als geestelijk bouwheer, restaurateur, conservator en kunstminnaar.

2208* - Op zaterdag 15 oktober verzorgde de Stedelijke Jeugdraad zijn jaarlijks '*Kinderparlement*'. Het schepencollege luisterde ruim een uur met alle ernst en aandacht naar de resem vragen en opmerkingen die hem voorgeschoteld werden. Alvast enkele verwezenlijkingen zijn het resultaat van deze hoorzitting!

2209 - We signaleerden al dat er in Emelgem een bos van 5 ha komt. Nu plant de provinciale overheid een '*bezigheidshome*' met een twintigtal bedden, dat enerzijds zou verrijzen in de onmiddellijke omgeving van dat groen en anderzijds zou aansluiten bij de verkaverling van Emelgem-Noord. Een project dat pas over een vijftal jaar rond zal zijn, maar zeker een mooie zaak is voor onze stad.

2210 - *Zuster M. Victorina Vandemoortele*, geboren in Sint-Andries op 3 september 1905, trad in het klooster van de Zusters van de H. Vincentius à Paulo te Anzegem in 1924 en werd er geprofest op 14 september 1926. Ze arbeidde voorbeeldig in Anzegem, Kaster en Kachtem en doet dit nog steeds met een innemende glimlach en niet versagende moed. Ze werd dan ook wegens haar verdiensten gehuldigd en gevierd!

2211 - Op zaterdag 13 oktober overleed de zeer bekende volkse figuur *Michel Devolde-re*. Zijn hele leven was hij in de weer: de Kerels, de Verenigde Sportvrienden, 't Kartouchke, de Missiefeesten, alle plaatselijke verenigingen, het Izegems Muziekfestival en tal van andere verenigingen deden nooit tevergeefs een beroep op hem, nooit was hem iets teveel. Velen zullen hem missen.

2212 - Op maandag 14 oktober was het feest in de *Izegemse kliniek*: de totaal vernieuwde pediatrie werd in gebruik genomen. Architect Vanneste verdient een pluim. Met zijn twintig bedden is deze afdeling ook een reden tot trots en blijheid voor directeur

Op 5 oktober 1991 stelden de kinderen heel wat kritische vragen tijdens het kinderparlement.

Op Sint-Lucas 1991 werd het speciale drukkersnummer van Ten Mandere voorgesteld.

V.l.n.r. Luc Strobbe, Ten Mandere-voorzitter Jean-Marie Lermyte, José Hoche pied, Daniël Demoen, Jan Bogaert, Lucien Simoens, Yves Nonkel en Jean-Pierre Beheydt.

De H.-Familieparochie vierde op 22 december 1991 haar gouden jubileum.

Marc Desmet en hoofdverpleegster Marl. Eeckhout.

2213* - Op vrijdagavond 18 oktober, het feest van Sint-Lucas, werd het speciale nummer van Ten Mandere, *150 jaar drukkers in Izegem, 1840-1990* voorgesteld. Dr. *Jean-Marie Lermyte* presenteerde het werk, dat gedrukt werd door José Hochepped, en waaraan de Izegemse drukkers, in het bijzonder de *firma Strobbe*, hun medewerking verleenden. Dit ging gepaard met een feestelijke receptie in de refter van de drukkerij Strobbe, die zelf haar eeuwfeest afsloot. Een stuk Izegemse geschiedenis werd weer eens voor het nageslacht bewaard!

2214 - Op dinsdag 29 oktober werd de *Stedelijke Cultuurtrofee* 1991 uitgereikt aan *Die Boose*. Met zijn koor, orkest, vendeliers en drie volksdansgroepen telt Die Boose 150 mensen. Bij de overhandiging van de trofee werd beklemtoond dat Die Boose werkelijk de naam Izegem door heel Europa uitgedragen heeft en dit op een hoogstaande en onvervangbare wijze, die alle lof en dank verdient.

2215 - De *Izegemse Stedelijke Bibliotheek* hield weerom haar veertiendaagse, met wedstrijd en opendeurdagen. Deze manifestatie kent een stijgend succes en liep tot 31 oktober.

2216 - De *Koninklijke Harmonie van de Congregatie*, de grootste muziekvereniging van Izegem, beleeft vreugdevolle dagen. Op 11 november bracht ze o.l.v. dirigent Bernard Buyse een enig mooi herfstconcert en dit voor een eivol auditorium. Het korps telt 60 à 65 jonge muzikanten die les volgen aan de stedelijke muziekacademie. Drie van hen werden geselecteerd voor de finale van het Nationaal Jeugdsolistentornooi: Steven Buyse, Wim Timperman en Olivier Vandromme.

2217 - In zaal Valentino vond op 1, 2 en 3

november de grote expo *Vogelweelde AOB* van afdeling Izegem plaats. Zo'n 800 vogels toonden zich van hun mooiste zijde en lokten heel wat bezoek!

2218 - Ook bij het *CMBV* heeft de aflossing van de wacht plaats. Geneviève Driegelinck-Wyffels werd als voorzitter opgevolgd door *Rita Jonckheere-Vandemoortele*. Bij deze plechtige aanstelling werd juffrouw Agnes Kerckhof in de bloemen gezet door de nationale voorzitter Nelly Dewulf-Perneel, wgens haar 40 jaar inzet als secretaris-penningmeester.

2219 - De vijftiende *Izegemse Boekenbeurs* scheerde weer hoge toppen. Het boekenaanbod was prima, zelfs de recentste werken lagen te koop. De verkoop was uitstekend en het bezoek aan de beurs onovertroffen!

2220 - Op donderdag 14 november overleed *Michiel Tanghe*, doctor juris en ere-stadssecretaris van Izegem. Hij was geboren in Rollegem-Kapelle op 12 mei 1909 en was weduwnaar van Anna Fruytier. Als overtuigd katholiek Vlaming ging hij door het leven. Hij was spiritueel, nauwgezet, trouw, rechtschapen en eerlijk en werd door iedereen geacht.

2221 - Op 17 november werd *Marie Verhaest* honderd jaar, dit jaar onze tweede Izegemse eeuweling! Ze woont nog altijd alleen in haar huis in de Krekelstraat nr. 10. Ze werd gevierd volgens het klassieke stramien, maar daarom niet minder gemeend!

2222 - Onze stad werd nog maar eens geteisterd door *wateroverlast*. De natste novembermaand van de eeuw en vooral de neerslag die viel op dinsdag 19 november deden letterlijk de maat overlopen. Water-, Molenhoek- en Kortestraat dienden afgesloten, want ze stonden blank. Ergst van al was het gesteld tussen Kachtem Sas en de A17. Daar dienden zelfs de inwoners uit de Brielstraat

geëvacueerd te worden, met al de schrijnende miserie vandien.

2223 - Tijdens de week van 18 november behaalden drie Izegemnaars hoge muzikale onderscheidingen. *Kristof Vangryster* behaalde een eerste prijs piano met 90%, *Jaan Bossier* behaalde een tweede prijs klarinet met 88 % en *Annemie Vermote* behaalde het diploma uitmuntendheid B voor gitaar met grootste onderscheiding! Dat gebeurde allemaal in de 27ste Nationale Muziekwedstrijd van het Gemeentekrediet (vroeger Pro Civitate).

2224 - De *ationale verkiezingen* van 24 november brachten voor Izegem weinig nieuws. Volksvertegenwoordiger André Bourgeois (CVP) behaalde het beste resultaat en werd herkozen met heel wat stemmen meer dan vroeger; toeval of niet, twee dagen later werd hij bevorderd tot Commandeur in de Leopoldsorde. Ondanks heel wat stemmenverlies, werd ook Robert Vanlerberghe (SP) rechtstreeks herkozen als senator. Voor de provincie boekte Werner Vens (CVP) winst; hij werd ook bevestigd als Bestendig Gedeputeerde. Didier Vandeputte (SP) voerde de SP-lijst aan voor de provincie en werd gekozen.

2225 - *Carine Beernaert* (tekeningen, aquarellen en schilderijen) en *Johan Herman* (brons en keramiekbeelden), beiden uit Emelgem, stelden in de Erasmuszaal van de Stedelijke Bibliotheek hun werken tentoon van 30 november tot 8 december.

2226 - Op 1 december ging adjunct-politiecommissaris *Firmin Demaegt* met pensioen. In 1949 trad hij in het korps, volgde de politieschool en behaalde het diploma van politieofficier in 1955. In 1970 werd hij eerst-aanwezende inspecteur en daarna volgde zijn benoeming tot adjunct-politiecommissaris. In 1966 lag hij aan de basis van de Vriendenkring Politie. Hij zette zich ook in

voor de minder valieden.

2227 - De *Koninklijke Harmonie Leo XIII* vierde haar Sint-Ceciliafeest met brio. Bij die gelegenheid ontving André Debacker de medaille van Fedekam.

2228 - Het aanzien van onze stad verandert dagelijks. Nu verdween het aloud gekende *huis van dokter Dalle*, Sint-Tillostraat nr. 7. Het zal plaats maken voor 15 appartementen, een bouwproject dat kadert in de stadskernrenovatie.

2229 - De *Hobbytentoonstelling* van de *Izegemse senioren* kende een overrompelend succes en diende zelfs een weekend langer open te blijven! Alle's wat geëxposeerd werd, getuigde van hoogstaande artistieke kunde!

Jeanne D'Hondt krijgt van schepen Vandewalle de Izegemse persprijs.

2230* - Mevrouw *Jeanne D'Hondt* kreeg de *persprijs* voor haar jarenlange belangloze en onbaatzuchtige inzet voor KGV en Dynamika.

2231 - Op 6 december had in de Stedelijke Leergangen de vernissage plaats van de expo '*Muziek in beeld*' met grafisch werk van Lieve Noreille, lerares grafiek aan de Stedelijke Leergangen. De expo werd muzikaal

opgeluisterd met klavierspel en later nog met een aperitiefconcert.

2232 - De *Overwinders in Eendrachtigheydt* brachten 'Mijn maat staat op straat' van R. De Ridder in een regie van Jan Vercruysse voor het voetlicht. Dit knettergekke lachsucces lokte volle zalen en dit maakte zowel spelers als toeschouwers gelukkig.

2233 - Op 7 december bracht de *Koninklijke Stadsfanfare* zijn feestelijk winterconcert. De fanfare had nog maar pas Cecilia gevierd, maar dit optreden was tevens de vuurdoop voor Hans Demeurisse die als dirigent Willy Demey opvolgde. Het werd meer dan een meevaller!

2234 - *Mandelgalm* deed Emelgem lachen met 'Klachten', een luchtige komedie. Ronny Dewaele wist als ervaren regisseur alles zo te doseren dat een gaaf humoristisch geheel op de planken gebracht werd. Twee bomvolle zalen beloonden spelers en bestuur.

2235 - Onze Izegemse *brandweer* vierde op 7 december haar Sint-Barbarafeest. René Denolf, Roger Catteeuw en Wilfried Maertens werden gehuldigd voor hun jarenlange dienst.

2236 - De gemeenteraad besloot op 23 december te *verbroederen* met de Noordfranse stad *Belle*. De officiële akten werden ondertekend in Belle (18 januari 1992) en Izegem (25 januari). In die zitting werd ook gevraagd de straatnaamborden van personen te vervullen met enkele belangrijke biogra-

fische gegevens.

2237* - Op zondag 22 december vierde de *H.-Familieparochie* luisterrijk haar *halve eeuw* bestaan. Bisschop Vangheluwe ging voor in een mooie eucharistieviering die gevolgd werd door een receptie voor alle parochianen. Om 13 uur was er een banket en nadien animatie met poëzie, toneel en zang.

2238 - Op vrijdag 27 december liep de Paterskerk vol voor het driedubbele *kerstconcert* gebracht door het koor *A Lieta Vita* uit Geluwe o.l.v. Marijke Bonte, het koor *Die Boose* o.l.v. Roos Devos en het Harmonieorkest van de Congregatie o.l.v. Bernard Buysse. Met ongeveer 150 uitvoerders werd het een hoogstaande prestatie die met meer dan warm applaus bedacht werd door een enthousiast publiek. Deze manifestatie vormde een waardig afsluiten van 1991!

2239 - *Hermes* sloot 1991 af met 'Een avond in november' van Pierre Soetwey, in regie van Gino Debeyne. Op 20 december werd het stuk met brio gespeeld voor een talrijk, meelevend en geboeid publiek.

2240 - Officieel werd bekend gemaakt dat onze stad over een paar maanden (begin maart?) een *bestuurswissel* zal kennen: Robert Vanlerberghe zal als burgemeester opgevolgd worden door partijgenoot Willy Verledens. Frank Duhamel zal de nieuwe schepen worden en Walter Hostyn zal zijn intrede doen als gemeenteraadslid.

Dr Schrevel - 250 : Verkent p. Izegem

- 253 aug. Nass. o. Izegem 258

- Pierre Mingroot 257 met Izegem

258 Tanghe 258

1821
Ten Mandere, nr. 92 (1992), jg. 32/1

IZEGEM EN HET BISDOM GENT

- B. v. Brorveld 255 259

Kurt Priem

- 257 v. Hamelbe-

Clay Brument - p. 328

M. CLOET (ed.) *Het bisdom Gent (1559-1991). Vier eeuwen geschiedenis.* Gent, 1991.

Na het bisdom Brugge, dat reeds in 1984 zijn geschiedenis geschreven zag¹, heeft thans opnieuw een groep historici onder algemene leiding van prof. dr. M. Cloet (K.U.Leuven) het verleden van één van de Belgische bisdommen te boek gesteld. *Het bisdom Gent (1559-1991). Vier eeuwen geschiedenis* (585 p.) is een erg fraaie uitgave geworden, die ook voor Izegem niet zonder belang is. Izegem, dat vanouds deel uitmaakte van het bisdom Doornik, behoorde immers van 1802 tot 1834 tot het Gentse diocees, maar valt sinds de oprichting van het huidige bisdom Brugge (1834) onder de bevoegdheid van de Brugse bisschop. De banden van de parochie Emelgem met het bisdom Gent gaan echter veel verder terug, nl. tot de oprichting van dit bisdom in 1559. Emelgem was zelfs, zoals prof. dr. E. Van Mingroot (K.U.Leuven) opmerkt in zijn artikel dat het eerste deel van dit boek opent (p. 24-25), het meest westelijke deel van het oude Gentse diocees, wat ook blijkt uit de op p. 137 afgedrukte kaart. Voor het overige komt Emelgem verder in het boek nog slechts één keer ter sprake, nl. als één van de 27 parochies waar bisschop A. Triest (1622-1657) een intense plaatselijke Mariadevotie noteerde (p. 550, noot 2).

Izegem zelf wordt in de uitgave nergens vermeld, maar in de enkele decennia dat de stad tot het Gentse diocees behoorde, trok er wel menige Izegemnaar naar het seminarie te Gent. Twee van hen kregen een

plaatsje in het hier besproken boek, echter zonder dat er naar hun herkomst verwezen wordt.

De eerste is Desiderius Ignatius Verduyn (°1792), die in 1817 tot priester werd gewijd. In 1813 had hij, zoals de meeste Gentse seminaristen, geweigerd een door Napoleon opgedrongen bisschopskandidaat te erkennen, en was daarop aangehouden. Verduyn had evenwel meer geluk dan zijn 43 confraters die tijdens hun gevangenschap het slachtoffer werden van een epidemie². Niet alleen kon hij zijn opleiding voltooien, maar bovendien werd hij ook nog professor in het Gentse seminarie. Daar introduceerde hij de filosofie van - de omstrede en later door de paus veroordeelde - abbé Lamennais, terwijl hij ook een opgemerkt lid van het Nationaal Congres (1830-1831) was. Kanunnik Verduyn stierf in 1869. In *Het bisdom Gent* staat hij afgebeeld op p. 308, terwijl hij ook is opgenomen in de lijst van stichters van een vrouwenklooster in het diocees, in casu de Arme Claren van Dendermonde (p. 411).

Minstens even bekend als Verduyn, maar niet rechtstreeks van belang voor het Gentse diocees was kanunnik Guilielmus Franciscus Tanghe (1802-1879), die in 1822 binnentrad in het Gentse seminarie en in 1824 de priesterwijding ontving³. Zijn verdere carrière situeert zich geheel in West-Vlaanderen, dat trouwens in 1834 een apart bisdom werd, maar Tanghe is ook de auteur van een omvangrijk oeuvre, waarvan de verspreiding niet beperkt bleef tot het bisdom Brugge. Zo is het waarschijnlijk te verklaren dat M. Cloet een citaat uit Tanghes *Sermoe-*

nen dienstig voor elken zondag des jaers aanhaalt in de geschiedenis van het bisdom Gent¹!

Het bisdom Gent kan verkregen worden door storting van 1280 fr. op rekening 440-0340161-54 van Geschiedenis van het bisdom Gent, Bisdomplein 1, 9000 Gent.

NOTEN:

¹ M. CLOET (ed.) *Het bisdom Brugge (1559-1984). Bisschoppen, priesters, gelovigen*. Brugge, 1984. O.a. Jozef Geldhof en Jean-Marie Lermyte schreven een bijdrage.

² Cfr. R. BEKAERT, *Toen wij buitenlanders werden: de Franse tijd*, in J.M. LERMYTE (red.), *Geschiedenis van Izegem*, Izegem, 1985, p. 129. Deze tragische episode krijgt in *Het bisdom Gent* uitvoerige aandacht.

³ Tanghe werd priester gewijd in Mechelen, omdat van 1821 tot 1829 de Gentse bisschopszetel vacant was wegens spanningen met het Hollandse regime.

⁴ "G.F. Tanghe stelt dat van de goede opvoeding der jeugd afhangt de zegepraal der H. Kerke, de welstand des vaderlands, het geluk van de ouders en kinders". (p. 437 - citaat uit het tweede deel van *Tanghes Sermoenen*, Brugge, 1864).

Achteraan in dit nummer kunt u lezen welke publicaties van Ten Mandere nog beschikbaar zijn. De volgende bijzondere nummers van Ten Mandere verschenen.

12: Luc BILLIOUW en Rafaël VERHOLLE. *Confrerie H. Barbara, 1916-1965*

20-21: Luc BILLIOUW en Antoon VANDROMME (red.). *St.-Jozefscollege jubileert. 1867-1967*

31: *Notitie Boekschen van J.-B. Vande Walle. Izegemse kroniek 18e-19e eeuw*

41: Antoon VANDROMME. *75 jaar Stedelijke leergangen te Izegem*

44-45: G. PAUWELS. *60 jaar onderwijs in de H. Hartschool te Izegem*

52: *Gedenkboek Koninklijke Harmonie der Congregatie Izegem, 1853-1978*

56: Marc VERCRUYSSSE. *Latijnse keuren in verband met de middeleeuwse geschiedenis van Izegem*

62: José de MÛELENAERE. *Guido Gezelle en Izegem*

70: Hendrik WILLAERT. *Peter Benoit en Izegem*

72: Antoon VANDROMME. *Kapellen te Izegem*

74-75: Roger CALLENS. *Izegemse sagen*

76: *Dagboek Jules Lafaut*

77: Edwin DECLERCQ. *100 jaar rijkswachtbrigade in Izegem. 1887-1987*

84: Christiaan DE FORCHE (vert.). *Historische, geografische en sociale aspecten van het schoeisel*

87-88: Bertrand NOLF. *De Bosseniersgilde St-Barbara in Izegem. 1915-1990*

90: Jean-Marie LERMYTE (red.). *150 jaar drukkers in Izegem*

91: *Momumentnummer 1991* [paters kapucijnen, Dankkapel, kerkhof Roeselaarsestraat]

IZEGEMSE BEDELAARS IN HET BEDELAARSWERKHUIS VAN BRUGGE

Jean-Marie Lermyte

In de 19e eeuw was de bedelarij een sociale plaag. De bedelaars werden opgepakt of gingen vrijwillig naar een bedelaarswerkhuis. Op 21 november 1845 moest de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen maatregelen nemen, omdat er in Brugge plaats was voor ongeveer 900 personen, maar er iets boven de 1200 zaten. *Volgens het rapport van den geneesheer en den heelmeeester, deze opeenhooping van personen stelt ten hoogsten hunne gezondheid in gevaar en verwekt eene wezenlyke vrees, dat zelfs besmettelyke ziekten onder hun zouden kunnen ontstaen.* Daarom werd aan de minister van justitie gevraagd twee bijhuizen in Brugge te mogen openen. De zeventigers en de zieken zouden naar godshuizen in hun gemeente verwezen worden. Anderen zouden direct ontslagen worden. Tot nader bericht zou niemand nog opgenomen worden. De gemeenten moesten schikkingen nemen *op dat er behoorlyke hulpmiddelen, in de gemeente zelve, aen de gebreklydende die aldaer woonagtig zijn, verschaft worden.*

Tussen 1843 en 1866 vonden we de namen terug van 58 Izegemse bedelaars die in het bedelaarswerkhuis van Brugge werden opgesloten¹. Er zijn er heel zeker meer geweest. Hoe stond het stadsbestuur van Izegem tegenover die bedelaars? Hoe reageerden de betrokkenen?

Heel wat bedelaars kregen van het stadsbestuur de schuld van hun situatie. Daarbij ging de bekommernis vooral naar de stadskas. Zo was de twintigjarige Eduard

Dewulf een luiaard, onverbeterlijk en beloofde hij weinig goeds. Zijn enige bedoeling was rustig het winterseizoen door te brengen in het bedelaarswerkhuis op kosten van het armbestuur. Wat nog erger was: zijn vader had andere armen aangezet om het voorbeeld van zijn zoon te volgen. Jean Loncke was pas veertien toen hij in 1845 opgenomen werd. Wegens zijn gedrag had het armbestuur hem eerder op de vingers getikt. Slechts uit wraak, meende het stadsbestuur, was hij naar het bedelaarswerkhuis getrokken, waar zijn onderhoud drie keer duurder uitviel. Frederic Lamotte, 27 jaar, zou een fatsoenlijk bestaan kunnen vinden, als hij maar minder lui was en minder bedorven was door al zijn losbandigheid².

Barbe Thérèse Depreytere-Werbrouck was in 1849 met haar vier kinderen naar het bedelaarswerkhuis gegaan. Ze was uit haar huis gezet, omdat ze de huur niet betaalde. Volgens het stadsbestuur kreeg ze echter een woonstvergoeding uitbetaald van het armbestuur. Ze zou gemakkelijker een woning hebben gevonden, als haar man al niet enkele keren veroordeeld was. *Du reste, la femme Depreytere se trouve actuellement dans une situation qui n'est pas plus malheureuse que celle d'un très grand nombre d'indigents.* Nadat Natalie Vereecke al eens was opgenomen, had het armbestuur haar geïnstalleerd bij een weduwe. Na de dood van haar kind verkocht ze echter alles, ging weer bedelen en belandde weer in het bedelaarswerkhuis. *Il serait désirable, Monsieur le Gouverneur, que l'administration intérieure*

de cet établissement fut plus sévère envers les détenus, les fainéants ne s'empresseraient pas tant à s'adonner à la mendicité pour y être admis, et ne seraient pas ainsi la ruine des caisses communales³.

Veelal verzocht het stadsbestuur om de onmiddellijke vrijlating. Zeker in één geval was dat anders: voor de in 1853 opgepakte Pieter Deblauwe. *Cet homme étant d'un caractère méchant pourrait dans les circonstances actuelles être dangereux pour la société.* Beter was hem vast te houden tot na de winter⁴.

Maar ging men echt zo graag naar dat werkhuis? Of was het slechts uit grauwe ellende? We vonden enkele brieven terug waarin de betrokkenen zelf verzochten om op vrije voeten te komen.

De veertigjarige dagloner Pierre Debacker was in 1851 en 1861 in het bedelaarswerkhuis van Brugge beland. In 1861 meende hij in zijn bestaan te kunnen voorzien, door zich nuttig te maken bij de boeren. Hij vroeg de burgemeester en de schepenen van Izegem a.u.b. het verleden te willen vergeten, *vous promettant que désormais sa conduite sera à l'abri de tout reproche.* Jean Mestdagh, die al verscheidene keren was opgenomen, schreef op 23 april 1865 naar de burgemeester: *Mynheer, als het UE beleeft wees zoo goed my te verhooren; ik beloof UE te werken en myn devooren [Fr. devoirs, plichten] te doen om in zulke gevallen niet meer te koomen (...)* Als het UE belieft verleent my myne vryheid en UE mag staed maeken als dat ik niet meer zal weder keeren. Theresia Desmet zat van 1860 tot 1866 met slechts kleine onderbrekingen in het bedelaarswerkhuis van Brugge. Op 24 juni 1866 verzocht ze, in erbarmelijk Frans, de burgemeester om haar vrijlating. *Je viens Vous prieé d'avoir la bontée de manvoyée ma libertée (...)* Je viens aussi monsieur Vous

remerciée de toutes les bien faites que Vous avez fait pour moi jusqua apresant est je Vous promet aussi monsieur le bourgmettre de ne plus fairre des frai a la commune aussi lontamps que mon perre vivera.

De brief van Joannes Schacht, die weggelopen was uit het hospitaal van Izegem, willen we volledig weergeven.

Depot van Brugge het
werk-huis den 21 October 1865

Mynheer den Borgemeester

Ik Ondergeteekenden en Onderdaenige van UE stad Iseghem gelyk UE weet den ongelukkigen staed waar in ik my gedompeld hebt met het gestigt te verlaeten en my naer deze huis te begeven koomt ik UE vergiffenis vraegen als ook aen de goeden herder Mynheer de Pastoor en Directeur van het gesticht, als ook aen de goede zusters van wien wy zoo veel goed zyn gedaen geweest, niet dat ik wil vraegen om terug weeder te keeren maer om myne vryheyd te bekoomen om by myne Ouders terug te mogen gaen en ik zal doen het welk in myne macht zyn zal om aen myn brood te koomen zonder onkoste te doen aen UE Mijnheer nog aen Iseghem met te werken by myn Ouders de welke ik moet onderdaenig zyn tot het eynde myns levens, voor hetwelk ik UE alle vergiffenis vraeg, gelyk den verlooren zoon aen zynen vader vergiffenis gevraagd heefd en gelyk den Goeden God ons gebied te vraegen wilt men ook vergeeven worden.

Daerom betrouw ik my op de goedheyd van Uliede aen myne vraeg te willen gehoor geven en myne vraeg van myne liebertyd te willen zende met Eerbied en onderdaenigheid zyn ik in afwagting

UE Onderdaenigen
Dienaer
Schacht Joannes

Izegemnaren in het bedelaarswerkhuisen⁵

In Brugge

gb. = gemeentebestuur van Izegem aan gouverneur

BWB = bedelaarswerkhuis van Brugge

BWH = bedelaarswerkhuis van Hoogstraten

	NAAM (en leeftijd)	datum opsluiting	referentie
1.	AZOU, Romain (29)	1845	gb. 2 aug. en 1 sept. 1845
2.	BAERT, Yvan	1844	gb. 15 jan. 1844
3.	BEEUWSAERT, Frédéric	1845	
4.	BEEUWSAERT, Henri	1845	gb. 7 juli 1845
		1846	BWB 24 maart 1846
		1851	BWB 12 juni 51
5.	BLONDEEL, Jacques	1863	gb. 15 mei 1863
6.	BOUCKAERT, Colette (24)	1843	gb. 7 juli 1843
7.	BOUDERY, Felicita	1860-61	BWB 12 dec. 1861
8.	CAGNIE, Bruno	1853	gb. 21 april 1853
9.	CASTELEYN, Ives (19)	1846	gb. 24 febr. 1846
10.	DEBACKER, Pieter	1851, 1861	BWB 29 nov. 1861
11.	DEBLAUWE, Guillaume (58)	1845	BWB 5 juni en 15 nov. 1845
		1846	BWB 15 april 1846
12.	DEBLAUWE, Pierre	1853	gb. 22 dec. 1853
13.	DEBREYNE, Jean	1849-1850	BWB 24 dec. 1850
14.	DEBUSSCHERE, Anne	1844	gb. 22 febr. 1844
15.	DESMET, Theresia	1860-1861	BWB 19 nov. 1861
		1861-1866,	BWB 23 dec. 1862, 4 juni 1864,
		bijna onafgebroken	27 juni 1865
16.	DEWULF, Eduard (20)	1843	gb. 23 dec. 1843
17.	DEWULF, Joannes	1846	BWB 20 juni 1846
18.	DUYCK, Pieter	1849, 1850	BWB 8 maart 1850
19.	DUYTSCHAEVER, Pieter	1853, 1855	BWB 11 mei 1855
20.	GITS, Leopold	1856	BWB 10 okt. 1856
21.	KERCKHOF, Joannes	1855	BWB 31 aug. 1855
		1860-1861	BWB 17 dec. 1860
		1862	BWB 22 aug. 1862
		1866	BWB 9 febr. 1866
		1867	BWB 22 febr. 1867
22.	LAMOTTE, Frederic (27)	1843 & eerder	gb. 29 april 1844
23.	LANCEZ, Pierre Louis	1851	gouv. aan gb. 15 febr. & 21 maart 1851
		1852, 1853	BWB, 6 okt. 1853
24.	LEENKNECHT, Pierre	1844	gb. 25 jan. 1845
25.	LEYS, Louis	1856	gb. 23 okt. 1856
26.	LONCKE, Jean / Johannes (14)	1845	gb. 5 juni 1845
		1849-1850	BWB 6 maart 1850
		1851	BWB 30 dec. 1851
		1852	BWB 21 aug. 1852
		1853	gb. 11 juni 1853
27.	LONCKE, Lucie, zus van 26 (20)	1845	gb. 9 aug. 1845
28.	MESTDAGH, Joannes	1849-'50, 1851	BWB 23 mei 1851

		1853	BWB 1 febr. & 29 aug. 1853
		1862	BWB 17 jan. 1862
29.	MESTDAGH, Jean Baptiste	1851, 1852	BWB 18 jan. 1852
		1863-'64, 1865	BWB 23 dec. en 20 april 1865
30.	MINGELS, François (67)	1843	gb. 2 mei 1843
31.	NOPPE, Lucie, eerste keer met kind	1855-1856	gb. aug. 1855
		1861	BWB 15 jan. 1861
32.	PAURISSE, Charles (32)	1843	BWB 7 febr. 1843
33.	PLATTEEUW, Jean Baptiste (42)	1843	gb. 26 juni 1843
34.	RIGOLE, Pierre	1870	gb. 24 febr. 1870
35.	SAMYN, Jean (68)	1845	gb. 7 juli 1845
36.	SAMYN, Yvon	1850	BWB 19 juni 1850
37.	SCHOT, Désiré	1855, 1856	BWB 4 mei 1855 & 12 febr. 1856
38.	SCHACHT, Joannes	1865	gb. 21 okt. 1865
39.	SEYS, Bernard	1846	gb. 28 april 1846
40.	SEYS, Leonard (60)	1844	gb. 25 april 1844
41.	VANACKER, Emmanuel	1853	gb. 28 dec. 1853
42.	VANDENBORRE, Julie	1846	BWB 10 april 1846
43.	VANDENBORRE, Louise (18)	1844	gb. 7 april 1844
44.	VANDENBORRE, Lucie (32)	1862	gb. 12 juli 1862
45.	VANDENBOSSCHE, Jean	1866	gb. 4 mei 1866
46.	VANDENDRIESSCHE, Barbe (22)	1844	gb. 21 sept. 1844
47.	VANDENDRIESSCHE, Pierre (14)	1843 & eerder	gb. 22 maart 1843
48.	VANHOUTE, Joseph (22)	1840	staat van verblijfskosten
49.	VANHOUTEGHEM, Thérèse	1855	gb. 24 nov. en BWB 28 dec. 1855
		1856	BWB 4 okt. 1856
50.	VANOOST, François	1845	gb. 14 nov. 1845
51.	VANSTEENKISTE, Frederic	1851	BWB 1 april en 12 dec. 1851
		1852	BWB 2 febr. 1852
52.	VANSTEENKISTE, Henri	1864	gb. 3 sept. 1864
53.	VANSTEENKISTE, Jacques	1845	gb. 14 nov. 1845
54.	VANVOSTEUN [?], François (50)	1843	gb. 2 mei 1843
55.	VEREECKE, Natalia en kind	1853, 1854	BWB 7 april 1853 & 20 jan. 1854
56.	VERHAMME, Jean (58)	1843 & eerder	gb. 10 jan. 1844
		1845	gb. 31 jan. 1845
57.	VERHAMME, Jean François (54)	1843	gb. juli 1843
58.	VERMEERSCH, Brunon (39)	1844, 1845	gb. 3 juni 1844, BWB 23 okt. 1845
59.	VERMEERSCH, Franciscus	1871	BWB 8 maart 1871
60.	WERBROUCK, Barbe Thérèse met 4 kinderen	1849	gouv. aan gb. 22 dec. 1849

Alle gegevens i.v.m. het bedelaarswerkhuis van Brugge slaan op de periode 1840 en 1871.

In La Cambre

61. DE BLAUWE, Guillaume 1845 gb. 25 febr. 1846

In Hoogstraten

62. FERTIN, Marie (21) 1872 BWH 22 okt. 1872
 20. GITS, Leopold (40) 1872 BWH 16 dec. 1872
 1873, 1874 BWH 28 febr. 1873 & 31 jan. 1874
 63. SCHOT, Adèle (20) 1872 BWH 31 jan. 1872
 64. VAN BEYLEN, Pierre (20) 1873 BWH 10 jan. 1873

In Bergen (Mons)

1. AZOU, Romain (29) 1845 BWBergen 19 sept. 1845

Azou dus in Brugge en Bergen en Gits in Brugge en Hoogstraten

NOTEN

- ¹ SAI, 71, pak 9, waarin zich ook al de volgende stukken bevinden.
- ² Stadsbestuur aan gouverneur, 23 december 1834, 5 juni 1845 en 30 december [1845?].
- ³ Stadsbestuur aan arrondissementscommissaris, 2 augustus 1849; en aan gouverneur, april 1853.
- ⁴ Stadsbestuur aan gouverneur, 22 december 1853.
- ⁵ Volgens gegevens in SAI, 71 pak 9.

We laten in het midden of Marcel Nuijttens wereldberoemd is dan wel Ten Mandere, feit is dat in *The Journal of the Orders and Medals Research Society*, volume 30 nr. 4, winter 1991 **The British War Medal awarded to Belgian Civilians** verscheen op p. 281-283, met illustraties. Het artikel is van Marcel Nuijttens en is een samenvatting van zijn bijdrage *The British War Medal verleend aan Izegemners*, verschenen in *Ten Mandere*, nr. 89 (1991), p. 35-46.

Ten Mandere heeft een goedgevulde fototheek. Foto's zijn echter stilstaande beelden. Er bestaat ook filmmateriaal over Izegem, door particulieren gemaakt. Meestal gaat het om louter privé-aangelegenheden, maar er moeten ook beelden bestaan van feesten, processies, kampen van jeugdbewegingen, grote Izegemse evenementen... Graag zou Ten Mandere die beelden overzetten op videoband. Een aantal mensen is al bereid om daaraan mee te werken. Onze eerste en belangrijkste vraag op dit moment is echter **wie er over bruikbaar filmmateriaal beschikt of wie er mensen kent die (vermoedelijk) goed filmmateriaal hebben**. Na selectie zouden we kunnen overgaan tot het aanmaken van een videoband. Graag zoveel mogelijk reactie!

UITGAVEN VAN TEN MANDERE

De eerste vijftien jaargangen zijn uitgeput, met uitzondering van de jaargangen VII (1967, nr. 17, 18, 19) en IX (1969, nr. 44, 45, 46).

Wel zijn er van deze jaargangen nog enkele losse nummers in voorraad: nr. 4, 7, 8, 10, 26, 37, 38, 40, 42, 43.

De volgende jaargangen (te beginnen met jaargang XVI) zijn nog te verkrijgen, met uitzondering van jaargang XX (1980) waarvan wel nog de losse nummers 56 en 58 beschikbaar zijn.

De jaargangen I-XXIII (gestencild) kosten 300 fr., de volgende 400 fr. Losse exemplaren van de nummers 1-82 kosten 100 fr., de volgende 150 fr., met uitzondering van de nrs. 76 en 77 die 150 fr. kosten en nr. 90 dat 250 fr. kost. Dubbele nummers kosten twee keer zoveel.

De voorradige uitgaven van Ten Mandere kunnen besteld worden bij de **archivaris André Demeurisse** (tel. 051/30.46.58) ofwel

door storting op postrekening **712-0700260-03** van de Heemkundige Kring 'Ten Mandere' (penningmeester **Alberic Deprez**, Ommegangstraat 69/1, 8870 Izegem), met duidelijke vermelding van het gewenste.

Voor eventuele verzendingskosten moet 50 fr. bijgeteld worden.

De Heemkundige Kring gaf de volgende boeken uit:

Antoon VANDROMME (red.). <i>E.H. Leopold Slosse en het Izegemse Slossefonds</i> [met index van het Izegemse Slossefonds en biografie van Slosse] (gestencild)	uitverkocht
Jean-Marie LERMYTE (red.). <i>Geschiedenis van Izegem</i> (1985)	uitverkocht
Jean-Marie LERMYTE. <i>Het Blauwhuis en Izegem</i> (1990)	1050 fr.
Vier nummers van Ten Mandere werden verzameld in Roger BEKAERT. <i>Izegem in de Franse tijd</i> (gestencild)	250 fr.

Kaarten en prenten:

De Sanderuskaart van 1641 met het centrum van Izegem	50 fr.
De kaart van landmeter De Bal van 1746 met het centrum van Izegem	50 fr.
Negen eeuwen Izegem, met 16 oude stadsgezichten	uitverkocht

De illustraties op p. 4, 6, 9, 14, 16, 34, 41, 43, 46, 49, 53 en 55 werden genomen door Foto TERMA

vandemoortele

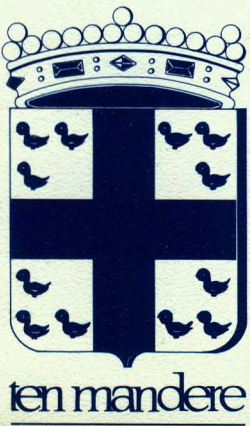
RODA
FAMA
MINELMA
VITELMA
ST. VILLEPRE
RESI
BLANC DE BŒUF
REDDY
MAYONAISE VANDEMOORTELE
OLIE VANDEMOORTELE

Alle kunde van het vak.

Drukkerij
STROBBE
Traditie en Innovatie

Drukkerij Strobbe bvba • Kasteelstraat 1 • 8870 IZEGEM • Tel. (051) 33 32 11

Aangesloten bij het Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde